

Ophrys fuciflora - tetraloniae

Istrien og Cres
10 – 19 juni 2006

Indholdsfortegnelse	Side
Dagmar og Lenes dagbogsnotater fra turen	1-47
Lørdag den 10/06	3
Udrejse	3
Søndag den 11/06	5
1 lokalitet: 5 km nord for Cerovlje mod Draguc	5
2 lokalitet: 800 meter nord for Draguc	10
Motovun	12
Mandag den 12/06	14
3. lokalitet: Rismanica, nord for Cerovlje-Paz vejen	14
4. lokalitet: Nord for Cerovlje – Paz vejen; omtrent ved Andrejici	16
5. lokalitet: Ved SV. Juraj sydvest for Belaj (og Paz)	18
Tirsdag den 13/06	20
Passet – Krizic	20
Beli	21
Onsdag den 14/06	24
6. lokalitet: Vejudfletningen ved Valun	24
Valun	26
Torsdag den 15/06	29
7. lokalitet: Små enge langs vejen mellem Bertulcici og Sv. Ursula	29
8. lokalitet: Vandring mellem Lubenice og Vidovic vest for søen Vransko Jezero.	31
Cres by	34
Fredag den 16/06	36
Veli Losinj	36
Osor	36
Sort Skæne stop	38
Lubenice	40
Lørdag den 17/06	42
Stop på Krk ved Groblje	42
Frokoststop.	44
Hrusevica.	44
Søndag den 18/06	46
Lipica Horse Farm	47

Bilag

Oversigtskort	48
Orkideer på Istrien og Cres 10-18 juni 2006 af Niels Faurholt	51
Skærmpflanter – 10-18 juni af Niels Faurholt	59
Dagsommerfugle af Thøger Harder	61
Fugleobservationer af Sten Moeslund og Malene Fischer	62
Planteliste af Ole B. Lyshede	64
Deltagerliste	68

De blomsterlister der er beskrevet af Dagmar og Lene er kun en meget lille del af alle de mange arter vi så, og vi tager alle mulige forbehold for fejl og mangler.

Blomster navne er fra

Bo Mossberg & Lennart Stenberg: Den Nye Nordiske FLORA 2005

Mogens Thornberg: Rejseflora for Jugoslavien og Albanien april 2002

* Orkideer

Enkelte beskrivelser af byer er taget fra

Cres & Losinj by Nadir Mavrovic. Nerezine 1997

Turen går til Kroatien & Slovenien. Politikken 2. udgave

Lørdag den 10/06

Vi skulle mødes i lufthavnen kl. 8.30 og flyet skulle lette kl. 9.55 mod Ljubljana i Slovenien. Dagmar kom i god tid. Niels og Bodil var der allerede, så de satte sig alle og drak kaffe. Efterhånden kom de andre deltagere, og som rosinen i pølseenden kom Peter W med billetterne.

Indtjekningen var en langsommelig affære. Der var mange mennesker med stor bagage. Først var kun en luge åben. Med 1 pige, der knoklede og ikke ret meget skete. Køen rørte sig ikke. Da vi havde stået i køen en time, gik Peter W op til den af de uniformerede mænd, som overvågede pigen og køen. Derefter åbnede overbussen en luge til og hjalp selv med til indtjekningen. Det kunne han have gjort noget før, i stedet for at stå at se betydningsfuld ud. Men han vidste, at vores fly var forsinket, og at vi først skulle flyve kl. 12.

Da vi endelig havde afleveret kufferterne og fået boarding passene, skulle vi igennem sikkerhedstjekket. Der var der selvfølgelig også en lang kø. Heldigvis hørte vi, at i terminal 3 var der ingen kø. Vi gik alle derhen og kom igennem uden ventetid.

Vores fly var jo meget forsinket, så det var ikke på tavlen endnu. Efter at have set lidt på butikkerne, satte vi os og drak en øl. Det viste sig, at Dagmar og Lene, skulle sidde ved siden af hinanden, selvom de havde tjekket ind ved hver sin skranke, og Peter K som Lene havde tjekket ind med skulle ned bag i flyet. Klokken 12.10 rullede vores fly ud til startbanen. Der var meget varmt i maskinen.

På vejen op gennem skyerne så man mange forskellige formationer blandt andet menneskelignende ansigter. Så blev skyerne tættere, og der var lidt turbulens. Da vi kom op i flyvehøjde, var turen rolig og skyerne lignede et snelandskab. Turen tog kun 1 time og 35 min, og undervejs fik vi en tør ostebolle og noget vand. På vej ned var der bjerge og store skove. De små huse blev større og træerne sås enkeltvis. Så tog vi landingsbanen, og piloten bremsede så flyet rystede.

Efter vi havde fået vores bagage, fandt vi vores bus. Vores Chauffør Wlado havde ventet lige så længe, som vi havde ventet i København. Det var en lille bus til kun 19 personer med meget lidt bagageplads, derfor blev bagsædet inddraget til bagage. Vi klemte os sammen på resten af sæderne. Vi sad tæt, men alle var i godt humør.

Fra Ljubljana kørte vi i en stor flad dal med høje bjerge på begge sider. Efter at vi havde kørt gennem et betalingsanlæg, fik vi et indkøbsstop på en rasteplads. En Zlatorag øl kostede 1 euro. Vi fik købt vand, vin og lidt andre småting. Der var nogle, der nåede at få en kop kaffe. Niels spurgte så Wlado, hvordan hans indstilling var, hvis vi tog en drink i bussen. Det mente Wlado var helt i orden. Så hørte vi Niels ”hvem har en proptrækker?” Det havde alle i kufferterne, men Niels fandt frem til sin egen.

Landskabet var smukt, og ind imellem så man en firkant, som var ryddet og plantet til med grønsager i lige rækker. Den røde jord var plejet og nusset. Der var ikke noget ukrudt imellem rækkerne. Der var smukke huse og den blå Eng-Salvie, *Salvia pratensis*, lyste op med sin smukke blå farve. Langs vejene stod Robinietræer (mange) *Robinia pseudacacia* og Manna-Ask *Fraxinus ornus*.

Niels havde været nede i bagenden med vin til Peter W og Ole, og nu sad de to og ”brokkede sig” over Niels ”sure vin”. Vi kørte gennem en grænsekontrol og var nu i Kroatien. Her var der en

splinterny motorvej E751. Herfra kunne vi se Opatija en stor smuk kystby, hvor velhavende familier fra Østrig-Ungarn kom og holdt vinterferie. De byggede store smukke huse. Nu er det et populært badested, hvor mange midaldrende kroater kommer for at slappe af.

Vi kørte gennem en lang tunnel "Uska" og diagonalt ned over Flysch området, det består af plastisk ler og kalk. Jorden var rød, og der var mange vinstokke.

Efter en lang køretur var vi endelig i Rovinj og skulle finde hotellet. Der var vejarbejde, spærret og omkørsel. Så det blev noget af en rundtur for at finde derhen. Undervejs sad Peter W og Ole og fortalte, hvad flere af træerne i haverne hed. Der var en tydelig gensynsglæde i deres stemmer.

Figen	<i>Ficus carica</i>
Ceder	<i>Cedrus</i>
Kejsertræ	<i>Paulownia tomentosa</i>
Trådpalme	<i>Washingtonia filifera</i>
Voksblomst	<i>Hoya</i>
Mango	<i>Mangifera indica</i>
Klæbefrø	<i>Pittosporum tobira</i>
Nældetræ	<i>Celtis australis</i>

Så fandt Wlado og Niels frem til hotel Montauro i Rovinj, og Peter W hentede nøgler. Vi fik alle nogle dejlige værelse med "balkon". Vi fik pakket ud og gik derefter ned og spiste i en kæmpestor spisesal. Der var buffet med flere slags kød, oksekød, flæskekød, kyllingestykker på spid og et stort salat- og dessertbord. Man skulle ikke sætte sig for langt væk, for så blev maden kold inden man nåede sin plads. Vi ville bestille noget vin, men det tog lang tid, før der var nogen, der ville tage imod vores bestilling. Maden var spiselig, men ikke noget at råbe hurra for, som det ofte er tilfældet med sådanne kæmpe buffeer. Senere var vi nogle stykker, som gik en aftentur til en stor havn med mange lystbåde. Det var godt at røre benene lidt efter sådan en lang rejse dag. Det lykkedes os også at få vekslet nogen penge. Vi satte os og fik lidt øl eller vin at drikke. Her snakkede Niels meget om den specielle flueblomst, som han håbede at finde den næste dag. Det var som at høre en dreng før juleaften. På hjemvejen, hvor det var meget mørkt, hørte vi en Dværg-Hornugle, lige inden vi var tilbage på hotellet.

Dværg-Hornugle	<i>Otus scops.</i>
----------------	--------------------

Søndag den 11/06

Vi blev vækket meget tidligt af fuglekvidder, meget hyggeligt, men også af mågeskrig, der var meget høje. Morgenbordet var stort og righoldigt, med utroligt meget forskelligt, men deres brød var kedeligt.

Vi var alle klar til dagens udfordringer, og rejsens første tur startede kl.9. Bussen holdt under et

Mangotræ

Mangifera indica

Vi kørte først hen et sted, hvor vi kunne købe øl, vand og vin. Derfra kørte vi ud for at se alt det, Niels havde talt så begejstret om.

Landskabet var grønt og frodigt, kartoflerne blomstrede i lige rækker i den røde jord. Der var store nye byggerier, og nye veje var sprængt dybt ned i klipperne, så det næsten føltes, som at køre i en tunnel med himlen som loft. Der var skovklædte bjerge med små hus-klynger på toppen, og alle steder, så man små firkanter med grønsager i snorlige rækker uden skygge af ukrudt. Det var lidt overskyet, mens vi kørte efter den første lokalitet, nær Draguc. Da vi krydsede jernbanen, kørte vi th. og lige efter tv. og så ca. 3,8 km frem.

1 lokalitet: 5 km nord for Cerovlje mod Draguc

En hel vidunderlig eng på flysch. Her skulle vi finde Niels flueblomst *Ophrys fuciflora* – *tetraloniae*. Det lykkedes heldigvis, så det blev alligevel juleaften. Vi gik der i ca. 2 timer og så mange spændende planter, ind i mellem hørte vi Niels kalde: Bodil, Bodil denne her skal fotograferes fra alle sider.

Langakset Trådspore *Gymnadenia conopsea* var. *conopsea*

Fuglemælk
 *Langakset Trådspore
 Bjerg-Kløver
 Vild Hør
 Bredbladet Timian

Ornithogalum
Gymnadenia conopsea var. *conopsea*
Trifolium montanum
Linum catharticum
Thymus pulegioides

Fotografer i sving

Ophrys fuciflora-tetraloniae

Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* "untchjii"

*Istrisk Ophrys
 *
 *Tæge-Gøgeurt
 Kantet Kohvede
 Ager-Kohvede

Ophrys fuciflora tetraloniae
Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* "untchjii"
Orchis coriophora ssp. *coriophora*
Melampyrum cristatum
Melampyrum arvense

Tæge-Gøgeurt *Orchis coriophora* ssp. *coriophora*

Farve-Visse
Vellugtende Gulaks
Blågrøn Star
Dunet Vejbred
Mælkeurt
Eng-Salvie
*Bakke-Gøgeurt
*Bakke-Gøgelilje

Genista tinctoria
Anthoxanthum odoratum
Carex flacca
Plantago media
Polygala
Salvia pratensis
Orchis ustulata
Platanthera bifolia

Bakke-Gøgeurt *Orchis ustulata*

*Horndrager
Blod-Kløver
Bi-Ophrys
*Remtunge

Anacamptis pyramidalis
Trifolium incarnatum
Ophrys apifera
Himantoglossum adriaticum

Den havde Dagmar og Lene ikke troet, vi nogensinde skulle få at se, og her stod den så stor og flot

Remtungen beundres

Remtunge *Himantoglossum adriaticum*

Dagmar og Remtungen

Knoldet Mjødurt
Seksplettet Køllesværmer
Markperlesommerfugl
Foder-Lucerne
Bakke-Stilkaks
Hjertegræs
*Ægbladet Fliglæbe
Skærm-Elm
Butlappet Ahorn
Guldbasse

Filipendula vulgaris
Zygnaena filipendulae
Argynnis aglaja
Medicago sativa
Brachypodium pinnatum
Briza media
Listera ovata
Ulmus laevis
Acer obtusatum
Cetonia

Gyvelkvæler
Fuglemælk (en meget høj flot en)
Ølands-Soløje
Gedeskæg
Katostbredpande

Orobanche
Ornithogalum
Helianthemum oelandicum var. *oelandicum*
Tragopogon
Pyrgus malvae

Bodil, Jette og Peter K ved Bi-Ophrys *Ophrys apifera*

Bi-Ophrys *Ophrys apifera*

Derefter gik vi bare lidt længere op ad vejen, hvor Wlado ventede på os. Vi gik lidt op ad en sidevej til højre, hvor der var en skrænt på flysch. Her fandt Søren også Niels's "tetraloniae", så Bodil måtte igen i sving. Desuden så vi

Der ledes efter *Ophrys fuciflora*

Ophrys fuciflora - *tetraloniae*

*Istrisk Ophrys
*Bi-Ophrys
*Tæge-Gøgeurt
Pirol fløj forbi
Gyvelkvæler

Ophrys fuciflora - *tetraloniae*
Ophrys apifera
Orchis coriophora ssp. *coriophora*
Oriolus oriolus
Orobanche crenata

Netvinge
Kantbælg
Vild Hjertensfryd

Ascalaphus macaronius
Tetragonolobus maritimus
Melittis melissophyllum

2 lokalitet: 800 meter nord for Draguc incl. frokostpause

Derefter kørte vi lidt længere op ad vejen, for nu var det frokost tid. Vi kørte lige forbi en lille bjerglandsby. Den kunne det have været spændende at se, men vi måtte nøjes med at kigge over mod byen, mens vi spiste. Madposen fra hotellet indeholdt en paneret kotelet ”briket”, en syltet agurk, et bæger youghurt, en appelsin, et æble, en lille ostetrekant samt 5 stk kedeligt hvidt toastbrød. Her sad vi med koteletten i den ene hånd og den syltede agurk i den anden. Vejret var utroligt dejligt. Nu var vi i gang med turen. Efter vi havde spist, skulle vi også have fundet mange ting her. Men da vi gik op ad bjergstien, havde de slået engene. Men længere nede var der flere Ophrys-arter. Bagefter gik vi lidt langs med vejen til begge sider, og det endte med, at vi alligevel havde set en masse spændende ting bl.a.

Stregbredpande
Skumcikade
Galler på Dun-Eg
Forårsaget af Kartoffelgaller
*Langakset Trådspore
*Bi-Ophrys
*Tæge-Gøgeurt
*Istrisk Ophrys
*
Elfenbens-Padderok
*Småbladet Hullæbe
*Bakke-Gøgelilje
Køllesværmer
Skov-Vikke

Thymelicus lineola
Cercopis vulnerata
Quercus pubescens
Biorrhiza pallida
Gymnadenia conopsea var *conopsea*
Ophrys apifera
Orchis coriophora ssp. *coriophora*
Ophrys fuciflora - *tetraloniae*
Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* ”untchjii”
Equisetum telmateia
Epipactis microphylla
Platanthera bifolia ssp. *bifolia*
Zygaena
Vicia sylvatica

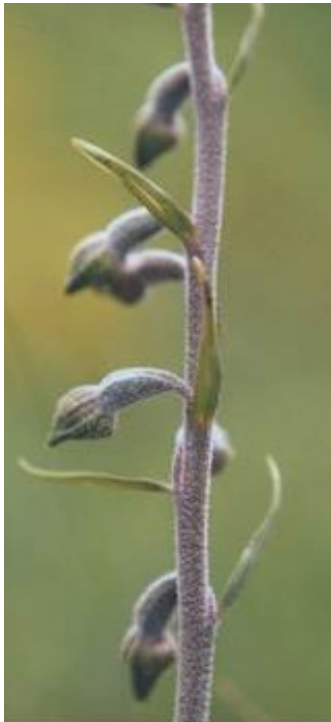
Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* "untchjii"

Blodrød-Storkenæb
Blod-Kløver
Rød Adonis
Korn-Ridderspore
Ager-Stenfrø
Sort Fladbælg
Humlebøg

Ophrys fuciflora - *tetraloniae*

Geranium sanguineum
Trifolium incarnatum
Adonis annua
Consolida regalis
Lithospermum arvense
Lathyrus niger
Ostrya carpinifolia

Småbladet Hullæbe *Epipactis microphylla*

Netvinge *Ascalaphus macaronius*

Nu kørte vi mod Motovun. Her var bjerge med små landsbyer på toppene og vinmarker op ad alle skråningerne. Peter W så en Kæmpe-Star fra bussen.

Motovun

Motovun er en lille middelalderby fra 1300-tallet beliggende på en bjergtop med en formidabel udsigt over dalsænkningen og floden Mirna. En bymur er fra 12-1300-tallet og en byport er fra 1500-tallet. Byen har brosten, der er slidt helt blanke. De må være glatte i regnvejr. Byen har også Istriens ældste rådhus.

Men nu skinnede solen heldigvis, og vi stiledede mod baren helt oppe på toppen, der hvor vores ledere har været to gange før. Der blev stor gensynsglæde, og ejeren blev meget glad for det billede Niels, Ole og Peter W havde med til ham. Vi satte os i den dejlige udendørs bar, med en vidunderlig udsigt og drak en kold øl. Værten ville gerne fortælle om landsbyen, som ifølge ham er ca. 2000 år gammel. Byen ligger i 277 m højde, kastellet er fra det 7.ende århundrede, og her er fire kirker. Det må være rigeligt til de 5-600 indbyggere, der bor her.

Peter, Ole og Niels ved den lille bar

Bar ejeren

Man dyrker hvidvin, og der vokser trøfler på bjergsiden. Det kunne vi se på alle skiltene foran butikker og restauranter. De falbød trøfler på mange forskellige måder. Det var en meget stor artikel her.

På vejen ned gennem byen var vi inde i en butik, hvor de solgte brændevin på mistelten og fin olivenolie. Lene købte en flaske Biska til Gitte til minde om, dengang hun var med på tur til Istrien. Peter W og Niels købte bl. a. en T-shirts med billede af byen.

På vej ned til bussen var der en spændende mur med

Kalk Radeløv
Miltbregne
Murrude
Almindelig Springknap
Vedbend-Torskemund

Asplenium trichomanes ssp. quadrivalens
Asplenium (Ceterach) officinarum
Asplenium ruta-muraria
Parietaria officinalis
Cymbalaria muralis

Peter foran den spændende mur

Kalk-Radeløv, Murrude og Vedbend Torskemund

Vi samlede Thøger op på vejen. Han var på vej til det mødested, vi havde aftalt, før vi havde fået lov til at parkere bussen næsten helt oppe i byen. Det havde han ikke hørt.

På vejen hjem sad Peter W og Ole på bagsædet og nøglede planter.

Rovinj

Det er en af de mest romantiske og oprindelige af Istriens kystbyer, med ca. 12.900 indb. Byen er beliggende på en lille ø, som blev forbundet med fastlandet i 1700-tallet. Denne by er domineret af Sct. Euphemia-katedralen med det 60 m høje klokketårn fra 1654-1680. Barok-kirken, opført i 1736, er bygget oven på to tidligere kirker. Der findes stadig brudstykker af et marmorrelief af kirkens skytshelgen Sveta Eufemija fra 1300-tallet. Kirken er den største Barokbygning på Istrien

Efter et bad gik vi Jette, Peter K, Dagmar og Lene en tur langs med havnen og så på alle boderne med mange forskellige sager og grej til dykning og sejlsport. Derefter en tur ind og ud ad de små gyder og stræder. Der groede miltbregner på mange af de gamle mure. Vi ville se kirken med det høje tårn, men vi kom op på en forkert høj. Så det var en anden kirke vi kom til. Vi fandt dog hen i nærheden af den, så vi kunne se tårnet på afstand. Men nu var vi blevet sultne, så vi gik hen til en udendørs restaurant, Giannina, der lå i en af gyderne. Maden var rigtig god. Fik først en lille appetitvækker brød med postej. Som forret en lækker røget skinke og dejlig gedeost. Til hovedret mixed grillet fisk. Der var blæksprutter, jomfruhummer, en skive fisk (måske havkat) og en hel fisk med hoved og hale. Det smagte godt alt sammen med en god hvidvin til.

Vi sluttede med Cappucino, der mere lignede espresso. Det var en god dag og en fin aften. Vi slentrede hjemad i den mørke lune aften.

På restauranten sad vi lige ved siden af et skilt, som viste vej til begge kirkerne: Der hvor vi havde været hed kirken Franj Samostan con Francescano, og der hvor vi ville have været Sv. Eufemia Saint Eufemia.

Mandag den 12/06

Efter den sædvanlige morgenmad, var der afgang kl. 9. Vi startede med vores indkøbsstop efter vand, vin, øl og diverse andres ting. Derefter ud på nye eventyr. Vi kørte i retning mod Rijeka og uden om Pazin. Derfra drejede vi fra mod Boljen og umiddelbart efter mod Rismanica, som var vores første stop.

3. lokalitet: Rismanica, nord for Cerovlje-Paz vejen, omtrent ved frakørslen mod Galogorica.

I et vandhul sad der en Latterfrø og grinede til os

Latterfrø

Rana ridibunda

Vi gik ind på en meget frodig eng

*Langakset Trådspore

Ager- Kohvede

Liden Venusspejl

Eng-Salvie

Duskhyacint

Gymnadenia conopsea ssp. *conopsea*

Melampyrum arvense

Legousia hybrida

Salvia pratensis

Muscari comosum

Duskhyacint *Muscari comosum*

Gyvelkvæler *Orobancha gracilis*

Bjerg-Kløver

Blod-Kløver

Farve-Mysike

*Horndrager

Trifolium montanum

Trifolium incarnatum

Asperula tinctoria

Anacamptis pyramidalis

Ølands-Soløje
 Gyvelkvæler
 Tandbægret Vårsalat
 Ager-Rævehale
 Gladiolus (Krat-Jomfrufinger)
 *Fjernblomstret Gøgeurt
 *Istrisk Ophrys
 *
 Bi-Ophrys

Helianthemum oelandicum var. *oelandicum*
Orobancha gracilis
Valerianella dentata
Alopecurus myosuroides
Gladiolus imbricatus
Orchis laxiflora
Ophrys fuciflora ssp. *tetraloniae*
Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* "untchjii"
Ophrys apifera

Der var mange flueblomster på den eng. Vi hørte hele tiden Niels stemme "Bodil, Bodil du skal også fotografere den her". Niels lå også på jorden og fotograferede, og Bodil knoklede. Hun havde et digitalt apparat. Man skal jo have det hele med.

Peter K havde sin vane tro bevæget sig meget længere væk, end os der lå på maven foran blomsterne. Han havde set en anderledes blomst i en anden eng, og den syntes han vi skulle se. Det var en flot

Serapias (Plovskær-Hønsetunge)

Serapias vomeracea

Serapias (Plovskær-Hønsetunge) *Serapias vomeracea*

Der var flere andre planter der

Hvid Brunelle
 Vortet Vortemælk
 Strand-Krageklo
 Brand-Lilje
 En Psi Ugle på Skjaller

Prunella laciniata
Euphorbia verrucosa
Ononis campestris
Lilium bulbiferum
Acronycta psi

Der var meget frodigt og mange planter at se på.

Liden Skjaller

*Langsporet Bakke-Gøgelilje

*Ægbladet Fliglæbe

*Tætblomstret Trådspore

Rhinanthus minor

Platanthera bifolia ssp. *latiflora*

Listera ovata

Gymnadenia conopsea ssp. *densiflora*

4. lokalitet: Nord for Cerovlje – Paz vejen; omtrent ved Andrejvici

Nu var det ved at være frokosttid og Peter W kendte et godt sted, så der kørte vi hen: Der var blomster og skyggefulde træer. Vi satte os midt i frodigheden med vores madposer med briket og syltet agurk. Efter forkosten gik vi hen ad landevejen og op ad bjergskrånningen. Der var mere botanik i vente, men Dagmar blev siddende i skyggen og slappede af midt mellem alle blomsterne, for det var meget varmt.

*Horndrager

Duskhycint

*Vellugtende Trådspore

En meget høj Gyvelkvæler (det nederste var vissent)

Læge-Svovlrod

Anacamptis pyramidalis

Muscari comosum

Gymnadenia odoratissima

Orobanch

Peucedanum officinale

Purpur Rederod *Limodorum abortivum*

Lene gik i begyndelsen sammen med Ole og Jette, senere stødte 2 gange Peter til gruppen.

Der nøgles

Pilebladet Alant
Bleggul Galtetand
Purpur Rederod (Fuglestok)
Pyramide-Fuglemælk
Dunet Vejbred
Kantet Kohvede

Inula salicina
Stachys recta
Limodorum abortivum
Ornithogalum narbonense
Plantago media
Melampyrum cristatum

Oppe på engen var der en helt vidunderlig udsigt

Ru Halefrø *Urospermum picroides*

Jette fotograferer Ru Halefrø

Mangeblomstret Frytle
Hvid Brunelle
Stor Mælkeurt
Rut Halefrø
Bjerg-Kløver
Ru Bittermælk

Luzula multiflora
Prunella laciniata
Polygala major
Urospermum picrioides
Trifolium montanum
Picris hieracioides

Frynse Eg
Frueseagl (fedtblad)
Læge-Svovlrod

Quercus cerris
Tamus communis
Peucedanum officinale

Horndrager *Anacampris pyramidalis*

Der slappes af i skyggen

5. lokalitet: Ved SV. Jurai sydvest for Belaj (og Paz)

Dette var sidste lokalitet for denne dag, endnu et helt vidunderligt område. Man kunne kun notere lidt af alt det, der var. Her kom Bodil også på arbejde.

*Masser af Horndrager
Gladiolus (Krat-Jomfrufinger)
Blod-Kløver
Håret Alant
*Istrisk Ophrys
*
*Purpur Rederod (Fuglestok)
*Tæge-Gøgeurt
*Remtunge
Æseltunge
*Serapias (Plovskær-Hønsetunge)
*Serapias
Galathea

Anacampris pyramidalis
Gladiolus imbricatus
Trifolium incarnatum
Inula hirta
Ophrys fuciflora - tetraloniae
Ophrys fuciflora ssp. fuciflora "untchjii"
Limodorum abortivum
Orchis coriophora ssp. coriophora
Himantoglossum adriaticum
Onosma taurica
Serapias vomeracea
Serapias lingua
Melanargia galathea

*Ophrys fuciflora – tetraloniae**Ophrys fuciflora - tetraloniae*

Så kørte vi igen og var på vej hjem. Undervejs skal Niels lige have fat i komoden. Ved vejen sidder der en ældre herre under en parasol ved en bil med åben bagsmæk. Han havde et bord med salgsopstilling af olivenolier, honning og snapse med mange forskellige smagsstoffer. Vi standsede og så på varerne, også dem der var gemt lidt diskret af vejen. Ole købte en flaske snaps. Dette var dagens sidste stop.

Om aftenen gik vi alle ned i byen og spiste på en fiskerestaurant. Nogle af os fik en grappa, hvidvin til forretten, som bestod af sardiner, muslinger og rejer samt brød med kryddersmør. Hovedret med fisk, kartofler, ris og salat og dertil fik vi rødvin. Vi sluttede af med te, Cappuccino og kage. Det var en rigtig lækker og hyggelig middag. Det var igen en dejlig lun aften at gå hjem i. Vi hørte igen ”hubberen”, lige inden vi var ved hotellet.

Dværg-Hornugle (hubberen)

Otus scops.

En lille bod ved vejen

Tirsdag den 13/6

Bussen blev pakket med al bagagen af Wlado. Vi kørte som sædvanlig kl. 9. Det blev en varm tur, og vi sad tæt. Det var svært at holde øjnene åbne i varmen. Vi kom forbi kraftværker og kalkbrud. Vi kom til færgelejet i Brestova kl. 10.40 og stod som første bil i køen. Nogle botaniserede, andre spiste is og slappede af i ventetiden. Klokken 11.30 kørte vores bus ombord, og alle passagererne gik ombord på den tilsyneladende lille færge, som alligevel kunne rumme mange biler. Vi sad på soldækket og nød synet af bjergene på alle sider af os. Samtidig fortalte Niels os, at nu var ferien begyndt. Han havde fundet det han skulle finde. Der fløj to ravne forbi

Niels, Sten og Thøger

Ravn

Corvus corax

Så gik vi i land på øen Cres i Porozina, indfandt os på vores pladser i bussen og kørte sydpå. Bjergskråningerne var blå af Salvie

Lavt-voksende Salvie

Salvia

Mens vi kørte fortalte Malene lidt om Cres og ikke mindst om Gåsegribbene, som vi nu alle håbede at se. Desuden viste hun os bogen "Cres & Losinj". Oppe i passet Krizic, var der en fantastisk udsigt og man kunne se vandet på begge sider af Cres. Vi holdt vores frokostpause på en parkeringsplads. Der i passet, spiste vi vores briket og syltede agurk, mens vi nød udsigten. Der var tørt og forblæst, og små, meget små, planter stod i læ ved klippestykker og sten. Vi botaniserede lidt og kiggede på fugle og så bl.a.

Passet – Krizic

Kristustorn med små gule blomster

Paliurus spina-cristi

Små blå klokke – Låddenkronet Bægerklokke

Edraianthus wettsteinii

Nedbidt Egepur

Vindtørt græs

Eng Salvie *Salvia pratensis*

Desuden så vi i kikkerten
Kongeørn
Gåsegrib
Tårnfalk
Musvåge

I læ af en mur
Kongelys
Tidsler

Beli

En forhistorisk by som har været beboet i over 4000 år. Den ligger på en bjergtop med stejle skrænter ned mod vandet. En gammel romersk vej fører til byen, via en bro som krydser over en dyb kløft. Her kan man se et vandfald, når efterårsregnen er faldet.

Frokost pause i passet Krizic

Aquila chrysaetos
Gyps fulvus
Falco tinnunculus
Buteo buteo

Verbascum
Cirsium

Efter pausen blev det besluttet, at vi skulle køre lidt nordpå mod Beli, for at besøge et Ecocenter og fuglehospital – Caput Insula. Vi parkerede lige uden for Beli og gik den modsatte vej end ned til byen, ad en lille vej tv. Inde på den gamle skole som er omdannet til gribbehospital, gik vi rundt og så deres museum, og fik handlet lidt i deres butik. Museets guide fortalte om arbejdet med at pleje de skadede gribbe, så de igen kunne komme ud at flyve. Gribbene har et vingefang på 3 meter. De kan blive 60 år. De kan flyve op i 11 km højde, hvor temperaturen er -50°C. De flyver normalt med en hastighed på 40-50 km/time, men kan komme op på ca. max 120 km/time. Efter rundvisningen gik vi lidt højere op ad vejen, hvor der var en bar. Det var meget varmt, så det var godt at sidde i skyggen med lidt koldt i glassene. Mens vi sad der, kom der først en Gåsegrib svævende og senere var der hele tre. Sikke en oplevelse.

Gåsegrib *Gyps fulvus*

Gåsegrib i luften

Vi botaniserede lidt langs med vejen ned til bussen

Kristtorn
Granatæble
Nerie
Palmelilje
Italiensk Arum
Jerntræ (Kyskhedstræ)
Oliventræ i blomst

Ilex aquifolium
Punica granatum
Nerium oleander
Yucca gloriosa
Arum italicum
Verbanacea - Vitex agnus-castus
Olea europaea

Nu kørte vi til byen Cres. Vi fik alle nogle nydelige værelser med balcon. Efter at have taget værelset i besiddelse, gik Dagmar en tur hvor hun mødte Thøger. De slog følge og kiggede på haver og gik videre ned langs vandet. Der i skyggen på et lille listigt sted sad Ole, Niels og Peter W. Så der satte de sig også og fik noget koldt i glasset. Mens de sad der, kom Peter K løbende forbi, nu skulle benene røres efter den lange tur i bussen. Lene gik en tur langs strandpromenaden. Hun så at Bodil, Erica og Jette sad ved vandet og havde været ude at svømme en tur. Selv om koldt vand ikke lige er sagen, hentede hun sit badetøj og vaklede ud over de utrolig skarpe sten. Vandet var meget koldt, men det var godt at blive afsvalet.

Jerutræ -

Vitex agnus-castus, Verbanaceae

Ved middagen på hotellet fik vi anvist en fast plads i spisesalen. Det var lidt kedeligt. Vi fik også udleveret et kort, hvorpå vi skulle skrive, hvad vi ønskede at spise næste aften. Man skulle også sætte kryds ved frokosten, men her skulle vi jo have en mulepose i stedet for. Vi satte nu ingen krydser. Vi besluttede, at vi ville finde et andet sted at spise næste aften. Maden var dog nogenlunde. Vi fik en grappa, suppe, en snitzel med en god krydret sovs, gulerødder og gnocci. Der var et udmærket salatbord, men en kedelig rødvin.

Efter middagen var vi nogle stykker, der gik langs med strandpromenaden ind til byen. Der var fodbold på storskærme og fjernsyn i alle restauranterne og barer. Mange af tjenerne var i rød/hvid ternede fodboldbluser og også mange med stor ternet hat, for Kroatien skulle spille mod Brasilien. Derfor var Niels, Søren, Peter W og Ole gået på bar sammen med Wlado for at se kampen.

Nede på havnen var vi fire, der købte badesko. Der var søpindsvin i vandet, og det havde Bodil fået at mærke. Vi fandt en fortovsrestaurant, hvor vi ikke kunne se fjernsyn. Der sad vi og nød te, kaffe og et glas vin, mens vi kiggede på havnen og det myldrende folkeliv. Da vi kom hjem på hotellet var der musik på terrassen. En smægtende stemme sang popmelodier. Det var heldigvis slut kl. 23, for stygt var det. Om natten blev det et voldsomt tordenvejr med lyn, brag og regn, der piskede ned.

Onsdag den 14/06

Morgenmaden, var ikke lige så god som på det første hotel, da teen var halvlunken og kaffen udrikkelig, men brød og juice bedre. Det var skyfrit og varmt, så Dagmar, Peter K og Lene gik en lille morgentur langs med vandet til en campingplads, hvor vi fik købt lidt vand. Turen mod Valun startede kl 9. Da vi hørte der også ville være mulighed for en svømmetur, var det med at komme op og hente badetøjet. Også Wlado fik hentet sit. Vi havde som sædvanlig et lille furageringsstop. Lige i nærheden var der et turist kontor, hvor vi fik fat i nogle kort. Der var et godt over Cres by, men ikke over øen. Der var også en ældre kone, som solgte dejlige kirsebær.

6. lokalitet: Vejudfletningen ved Valun

Vi kører mod Lubenice, et stop blev meget kort for der var pigtråd alle vegne. Det næste stop var noget bedre ved en korsvej: ligeud Lubenice og Podol, th Zbicina og Pernat.

Her gik vi i ca. 2 timer og fandt mange spændende planter, vi spredtes i alle retninger.

Trævortemælk

Galtetand

Storblomstret Bredfrø

Prikbladet Perikon

Kristustorn med små gule blomster

Knop-Nellike

Vingefrøet Bibernelle

Ølands-Soløje

Æseltunge

Mark-Tusindgylden

Gyldenurt

Euphorbia dendroides

Stachys leucoglossa

Orlaya grandiflora

Hypericum perforatum

Paliurus spina-cristi

Petrorhagia prolifera

Sanguisorba minor ssp. polygama

Helianthemum oelandicum var. oelandicum

Onosma lutea

Centaureum erythraea

Blackstonia perfoliata

Gyldenurt *Blackstonia perfoliata*

*Horndrager
Hør
Spansk Gyvel
Almindelig Skovranke
Farve-Krap
*Småbladet Hullæbe
*Biblomst
*Remtunge
Miltbregne
Fliget Brunelle

Anacamptis pyramidalis
Linum
Cytisus sessilifolius
Clematis vitalba
Rubia tinctorum
Epipactis microphylla
Ophrys apifera
Himantoglossum adriaticum
Asplenium (Ceterach) officinarum
Prunella laciniata

Fliget Brunelle *Prunella laciniata*

Remtunge *Himantoglossum adriaticum*

Almindelig Agermåne
Jomfru i det grønne
Vild Krap
Fruesegl (slyngplante med røde bær)
* Tidlig Ophrys
Bi-Ophrys
Glat Snylterod
Musetorn
Sneglebælg
Gyvelkvæler

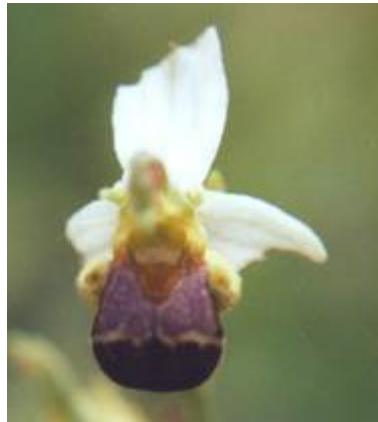
Agrimonia eupatoria
Nigella damascena
Rubia peregrina
Tamus communis
Ophrys sphegodes ssp. *litigiosa* – "illyrica"
Ophrys apifera
Monotropa hypopitys ssp. *glabra*
Ruscus aculeatus
Medicago orbicularis
Orobanche

Gul Stenbræk
Farve-Reseda
Gedekløver (Snerre-Hanefod)

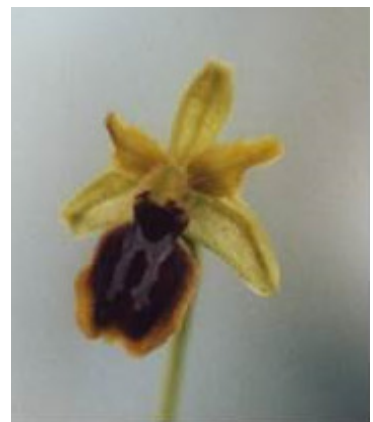
Saxifraga hirculus
Reseda luteola
Dorycnium pentaphyllum

Ophrys apifera

Ophrys apifera

Ophrys sphegodes ssp. litigiosa – "illyrica"

Botanikholdet (de skrappe) blev sat af på en varm landevej, der hvor vejen drejer til Lubenice. Mens resten kørte ned til Valun, hvor der var en badestrand.

Valun

Valun opstod da indbyggerne fra Bucevo gradvis bevægede sig ned til kysten. Bucevo ligger nær vejkrydset, hvor vejen til Lubenice udgår. Herfra er der en storslået udsigt over byen. Vejen ned til byen er meget stejl, og husene ligger som trin på en trappe

Frokostpause i skyggen

Bussen skulle blive højt oppe på en parkeringsplads, og vi andre gik ned ad en stejl vej. Det var meget varmt. Nu delte vi os, mange fortsatte helt ind til byen, men Dagmar, Peter K, Dorte og Lene satte sig på en lav mur ved vandkanten under nogle skyggefulde træer, hvor der også var en sval vind fra havet. Her spiste vi vores frokost, istedet for vores sædvanlige briket havde Niels valgt

skinke, for på det nye hotel kunne man ligefrem vælge. Men det var et dårlig bytte, for skinken var skiver af dåseskinke. Det var meget vådt, slasket og kedeligt.

Efter vi havde spist gik vi hen til badestranden. På vejen så vi Sten og Malene, de sad på en cafe i skyggen med udsigt over den lille havn. Der var mange rullesten i strandkanten og ude i vandet, så det var svært at komme ud og ind. Vi satte os hos Erica, Bodil og Jette, og vi tog alle på nær Dagmar en svømmetur. Vi var nogle stykker, der havde svært ved at holde badetøflerne på fødderne. Så de sejlede lidt rundt, men blev dog fanget ind igen.

Sko på afveje

En vanskelig gang

Bagefter fandt vi en cafe i skyggen og fik lidt koldt at drikke. Gemixt var et hit (halvt vand og halvt hvidvin). Det var godt i varmen. Lidt efter kom botanikholdet tilbage fra deres søgen. De var meget tørstige, og meget begejstrede over alle de planter, de havde set. De lovede, at næste dag skulle vi allesammen derop, så vi også kunne se det pragtfulde sted. Der var vist også nogle Ophrys, som Bodil skulle fotografere.

En gemixt i skyggen

Vi gik op ad en anden meget stejl vej til bussen, hvor vi så

Rucula (Salatsennep)

Ager-Randfrø

Hjortetak-træ

Eruca sativa

Torilis arvensis

Rhus typhina

På vejen hjem så vi et glimt af den store sø, som er hele øens vandforsyning. Vi så også en kongeørn fra bussen.

Kongeørn

Aquila chrysaetos

Peter, Dagmar og Lene havde aftalt at gå ud og spise, for ferier er for korte til gnocci og dårlig rødvin. Vi gik langs med strandpromenaden og ind til byen. I en kiosk købte vi den bog om Cres og Losinj, som Malene havde snakket om. Der var mange spændende smøger, gyder og små gader på kryds og tværs. Der lå flere små spisesteder hist og her. De store steder lå nede ved havnefronten. Vi fandt et godt lille sted i de små gader. Der var kun tre borde udenfor og maden var dejlig. Peter og Dagmar spiste lam med romarinstegete kartofler, og Lene, som ikke kan lide lam, fik kalvekotelet med kaperssovs. Peter bestilte rødvin, og han må have en god rødvinstand. Det var den bedste vi fik på denne ferie. Det var blevet mørkt før, vi gik hjemad ad strandpromenaden, hvor der var mange, der sad og så den sene fodboldkamp. Igen var der musak på terrassen, stygt.

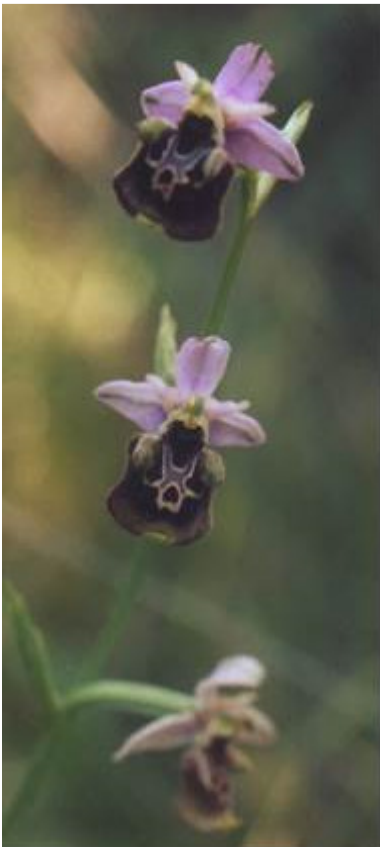
Bakken var stejl

Torsdag den 15/06

Efter morgenmad og det sædvanlige indkøb, kørte vi til det gode sted på vej mod Lubenice, hvor botanikholdet dagen før blev sat af, mens vi andre var kørt ned for at svømme.

7. lokalitet: Små enge langs vejen mellem Bertulcici og Sv. Ursula

Vi gjorde holdt ved et skilt der viste mod St. Podol og Ll. Podol og gik ud for at se alle de frodige steder Niels og Peter W talte så begejstret om. Vi maste os ind mellem tjørnebuske og kom ind til små pletter med masser af blomster.

Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* – "medea"

*Tæge-Gøgeurt
 *Remtunge
 Glat Snylterod
 *Seglbladet Hullæbe
 *Rederod
 Storblomstret Bredfrø
 Romersk Gedeblad
 *Bi-Ophrys
 *
 *
 *
 Fliget Brunelle

Orchis coriophora ssp. *coriophora*
Himantoglossum adriaticum
Monotropa hypopitys ssp. *glabra*
Epipactis muelleri
Neottia nidus-avis
Orlaya grandiflora
Lonicera etrusca
Ophrys apifera
Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* – "medea"
Ophrys sphegodes ssp. *litigiosa* – *illyrica*
Ophrys x vicina (nm. "holubyana")
Prunella laciniata

Miltbregne

Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* – "medea"

Kalk-Radeløv
Blågrøn Vortemælk
Manna-Ask

Asplenium (Ceterach) officinarum

Ophrys sphegodes ssp. *litigiosa* – illyrica

Asplenium trichomanes ssp. *quadrivalens*
Euphorbia myrsinites
Fraxinus ornus

Ophrys x vicina (nm. "holubyana")

Efter at have boltret os mellem alle de mange blomster, kørte vi op til Lubenice og gik en tur i byen på ca 20 min. Det er en lille middelalderby på en bjergtop, med en fantastisk udsigt. Sten og Malene var lige inde og spørge om vej. De skulle sikre sig, at vi ikke ville gå forkert. De havde læst om en sti, der skulle være i nærheden. De havde ikke selv prøvet den, men beskrivelsen lød spændende, så det var hurtigt blevet vedtaget, at vi alle skulle gå den tur. Så ville Wlado hente os der, hvor turen sluttede i Vidovic. Turen skulle være på 6 km, men det må have været i luftlinie, for den var meget længere. Turen blev ikke gået i botaniker tempo. Vi skridtede godt af sted, men vi havde selvfølgelig visse stop undervejs.

8. lokalitet: Vandring mellem Lubenice og Vidovici vest for søen Vransko Jezero.

Vi gik først ca ½ km inden vi kom ind på en skovsti, som senere førte os ud til et meget smukt område med en masse små stengærdehegnede græsningslodder. Afmærkningen af stien var fin, og det var en flot men meget stenet sti. Vi gik op og ned, og ud og ind mellem led, langs med vinmarker, der var indhegnede. På første del af turen så vi bl.a.

Græsningslodder

Seglbladet Hullæbe *Epipactis muelleri*

Fjergræs
 Limurt/Blæresmælde
 *Seglbladet Hullæbe
 Fliget Brunelle
 *Horndrager
 *Småbladet Hullæbe
 Blågrøn Vortemælk (det er røde højblade)
 Smalbladet Hør
 Låddenkronet Bægerklokke
 Skjaller-Kohvede
 *
 Kugle-Museurt
 Gyvelkvæler

Stipa pennata
Silene
Epipactis muelleri
Prunella laciniata
Anacampris pyramidalis
Epipactis microphylla
Euphorbia myrsinites
Linum tenuifolium
Edraianthus wettsteinii
Melampyrum barbatum
Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* – *medea*
Filago vulgaris
Orobanche

Fjergræs *Stipa pennata*

Nu kom vi op i fyrreskoven. Her gik vi på en flad skovsti, midt inde i skoven var der en afstikker op til et udsigtspunkt. Der var mange, der gik derop, andre ventede ved stien, mens nogle få fortsatte deres vandring. Herinde i skoven blev der kø ved planterne af Rød Skovlilje, indtil vi så hvor mange der var, og de blev flottere og flottere. Sikke en åbenbaring.

Æseltunge *Onosma taurica*Kugle-Museurt *Filago vulgaris*

*Rød Skovlilje
 *Hvidgul Skovlilje (i frugt)
 *Småbladet Hullæbe
 Æseltunge
 *Seglbladet Hullæbe
 Fliget Brunelle

Cephalanthera rubra
Cephalanthera damasonium
Epipactis microphylla
Onosma taurica
Epipactis muelleri
Prunella laciniata

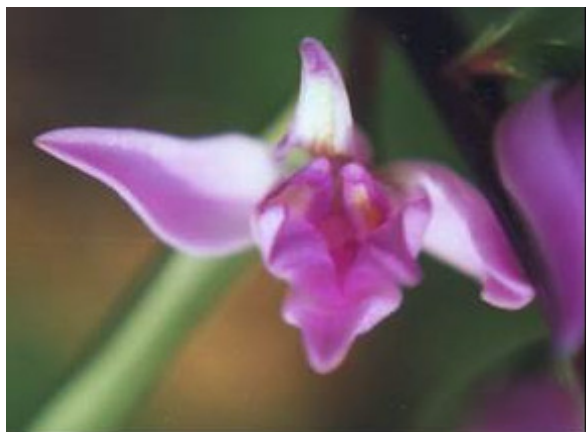
To om samme motiv

Kø ved motivet

Rød Skovlilje

Rød Skovlilje *Cephalanthera rubra*

Derefter fortsatte vi på en endnu mere ujævn sti med masser af klippestykker. Man skulle virkelig se, hvor man satte sine fødder, ellers kunne det nemt gå galt. Det var varmt, meget varmt, så vi var glade, da vi nåede ud til Vidovici, hvor bussen ventede. Vi trængte alle til noget koldt at drikke, så vi kørte hen til Martescica, hvor vi alle gik ind. Næsten alle fik en stor kold fadøl. Det gjorde rigtig godt. Klokken var 15, så Ole bestilte suppe. Først drillede de andre ham, men blikkene blev lidt efter lidt misundelige, for alle var sultne, nu den værste tørst var slukket. I græsrabatten bag bussen kom madposerne frem, og vi fik lidt mad i maven, før vi kørte hjemad efter en utrolig flot tur. Sådanne ture er virkelig en oplevelse.

Frokost for de sultne vandrere

Cres by

En gammel byport

Cres er det administrative centrum på øen, og med dens ca. 2250 indbyggere (1997), er det den største by på denne ø. Den er beliggende på nordsiden af en dyb beskyttet bugt. På grund af dens beliggenhed har den fra gammel tid været et godt kendt læ for hårdt vejr. Nu er der en stor marina, som ligger i den sydlige del af byen. Byen har været under venetiansk indflydelse, og kaldes også for lille Venedig. Der er stadig bevaret dele af bymuren. Tre byporte og forsvarstårnet er fra 1500-tallet. En spændende ting ved Cres er dens lille indre havn, som fra den store havn, går helt ind til byens centrum

Efter vi var kommet hjem, var vi flere der tog en afsvalede svømmetur. Det var rigtig dejligt efter en lang og varm tur. Om aftenen gik vi i samlet trop ind til byen ad den dejlige strandpromenade. Også vores chauffør Wlado gik med. Det var stadig meget lunt, så der var en del folk i vandet. Vi gik ad de små og store gader. Der hang hængte sengetæpper og broderede duge ud af vinduerne

som facadepynt. De var meget kunstfærdige. Man skulle næsten tro, der var en kappestrid om, hvem der havde de flotteste stykker at hænge ud for at hædre en helgen. For senere om aftenen skulle der gå en procession gennem byen.

Processionen

Vi fandt restauranten hvor Malene og Sten havde bestilt bord. Mens vi ventede på maden, kom et holdt læderklædte motorcyklister på kæmpestore maskiner, som de parkerede lige foran restauranten. Vi tænkte nu bliver der larm og ballade, men nej. Da de havde smidt noget af lædertøjet og sat sig, var de utrolig stille og ganske almindelige at se og høre på.

Jette, Vlado, Søren og Erika

Morten, Malene, Peter, Dorte og Ole

Som forret fik de fleste skinke, Dagmar tomat suppe, og Peter K og Lene blæksprutter. Vi tog alle mixet grillet fisk. Det var utrolig store portioner. Skinkeforretten var næsten et måltid i sig selv. Fisken meget lækker. De kan noget med fisk på disse kanter. Dertil fik vi en god tør hvidvin. Mens vi spiste gik processionen lige forbi vores restaurant. Vi sad som på 1. ste parket, og så på alle de mennesker, der defilerede forbi, både gamle, unge og børn. Dette var også en dejlig og hyggelig aften. Da vi kom hjem var musikken værre end nogensinde. Det var en ny sanger og han var godt nok styg. Jeg havde ellers ikke troet, det kunne blive værre. Godt det holdt op kl. 23.

Fredag den 16/06

Også i dag var det meget varmt, så der blev købt rigeligt med vand. Vi var nogle der tappede fra vandhanen på hotellet, for Cres vand skulle være Europas bedste. Vi skulle ned syd på, og vi havde fået at vide, at det ville blive en rigtig slappe af dag, muligvis med badning.

Veli Losinj

Vi kørte helt ned sydpå til Veli Losinj, en lille by med to havne. Det var en meget smuk tur derned. Vi gik i de smalle gyder. Først ned til den store havn, der var meget turistet. Så gik vi ad flere smalle gyder, til vi kom til den lille havn. Her var mere fredeligt, så der satte vi os og botaniserede i tilberedte kaffebønner og gærede vindruer, mens Peter W, Niels, Søren og Thøger botaniserede op og ned af kystskrænterne. I havnen stod en

Hilsen til de ihærdige botanikere

Sø-Fennikel

Crithmum maritimum

Nu kørte lidt nordpå igen mod Osor. Peter W og Ole sad og nøglede på bagsædet, og Thøger og Søren kom ned og hjalp til.

Osor

I sammenligning med alle de andre byer på øen, som enten ligger ved kysten eller på bjergtoppe inde på landet, ligger Osor, som er en meget gammel by, i et vejkryds mellem landevejstrafiken og søruter. Det meste af øens trafik går gennem Osor. Man mener, at Kavuada kanalen, strædet som idag deler øerne Cres og Losinj, blev udgravet, da øerne var underlagt romerriget. Nu er byen en museums by. Det ældste fund er fra 900 år før Kristus.

Frokost i Osor ved kanalen

Her holdt vi vores frokostpause i middagsheden. Dagmar sad under et skyggefuldt træ sammen Dorthe og Morten og nød sin briket, med udsigt over det solflimrende Adriaterhav. Vi andre sad på nogle bænke længere ude af kajen, tæt ved en lille badestrand. Da vi havde spist vores briket m.m. var der nogle der gik i vandet. Imens gik 2xPeter, Niels, Morten og jeg ud på en sti på den anden side af kanalen for at kigge lidt på det, der groede der. Der hele var var meget afsvedet, men vi fandt dog lidt:

Storblomstret Bredfrø
 Hornskulpe
 Blåhat (lokal)
 Gyvelkvæler
 Smalbladet Evighedsblomst
 Kortlæbe
 Hvidknudret Hareøre
 Liden Tusindgylden
 Gul Stenbræk

Orlaya grandiflora
Glaucium
Knautia
Orobanche
Helichrysum italicum
Teucrium
Bupleurum semicompositum
Centaureum pulchellum
Saxifraga hirculus

Musik i byen

Derefter gik Peter K og Lene en tur gennem byen. Der var mange bronze skulpturer af musikere, både gammeldags og meget moderne. Søren havde fundet en lærkespore, der er endem for nord-Jugoslavien. Den voksede på murene.

Lærkespore

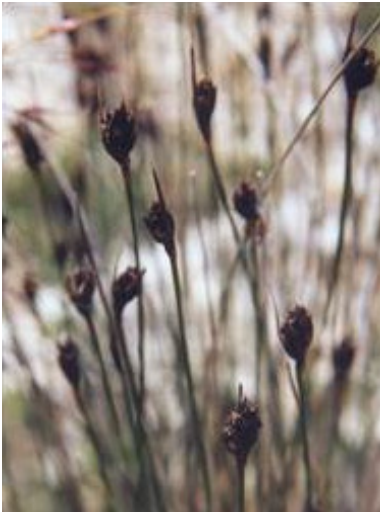
Corydalis acaulis

Sort Skæne stop

Vi kørte fra Osor kl 14. Da vi havde kørt et stykke tid, skulle vi have et stop både for at strække benene, og fordi nogle havde set Sort Skæne fra bussen. Så da Wlado havde fundet et sted at stoppe, myldrede vi ud igen. Dagmar og jeg var de sidste, der gik ind på marken. Vi kom ikke ret lang ind, før de andre kom stormende tilbage. Der var bunker at vrede bier dernede. Derefter var vi nogle, der gik over på en eng overfor, mens mange gik ned for at få en kop kaffe på en lille cafe. Vi så

Sort Skæne
Smalbladet Hør
Liden Tusindgylden
Æselfoder (meget høje)
Haveplante

Schoenus nigricans
Linum tenuifolium
Centaureum pulchellum
Onopordum acanthium
Santolina

Sort Skæne *Schoenus nigricans*

Marken med Sort Skæne

Fliget Brunelle
Tæge-Gøgeurt (vissen)
Æseltunge
Hvidknudret Hareøre

Prunella laciniata
Orchis coriophora ssp. *coriophora*
Onosma taurica
Bupleurum semicompositum

Æselfoder *Onopordum acanthium*

De, der havde siddet og drukket kaffe, havde set 6 Gåsegribbe. Moralen er, at man skal ikke kun kigge ned.

Gåsegrib

Gyps fulvus

Nu kørte vi hjemad. Niels, Erica og Peter W blev sat af i byen. De skulle handle. Dorthe, Jette, Bodil og Lene gik ned og tog en svømmetur. Peter K tog først en løbetur, inden han også skulle afkøles med en dukkert.

Lubenice

Kirken i Lubenice

En forhistorisk by som er ca. 4000 år gammel, ligesom Beli og Osor. Den ligger på toppen af en dyb kløft 378 m, som går stejlt ned i havet. Byen har en oval form og der er to veje som løber næsten paralelt. Byen var engang omgivet af høje mure. Rester derfra kan ses i den nordlige ende af byen, hvor en af byportene også kan ses. Kirken er gotisk og er fra 1500-tallet, mens klokketårnet er nyere. Det er fra 1791.

Vi mødtes kl. 18.30 og kørte op til Lubenice, hvor vi skulle have vores aftensmad. En rigtig lamme-menu. Lene havde heldigvis fortalt, at det med lam ikke var det bedste, så Wlado havde derfor ringet op og bestilt noget andet til hende. Sådan kan man være så besværlig. Der var megen trafik op mod byen. På den smalle vej derop, hvor to biler ikke kunne passere hinanden, måtte både vi og andre bakke til steder, hvor vejen var lidt bredere,

Vi sad et charmerende sted klemmt inde mellem resterne af bymuren og et par udhuse. Der var lidt skrammel hist og her. Midt i alt dette nogle borde. Der var selvsåede planter, som groede på huse og mure i alle sprækker.

Vi fik først en stor skål salat, den var god. Så fik vi lammesuppe med mange gnocci i. Der var mange, der troede det var hovedretten, så de spiste helt op. Men derefter kom en lamme-ragout med sovs og kartofler. Lammekødet var skåret i nogle passende stykker. Det var mørt og godt. Til dessert var der pandekage med flydende honning indeni. Der var ingen der tog kaffe og en lille skarp, da det var en lang tur hjem, og det var på tide Wlado kunne holde fri. Men efter denne menu kunne vi næsten ikke vralte ned til bussen

Smuk dør i Lubenice

Udsigten fra Lubenice

Da vi var kommet tilbage til Cres by, var der nogle der lille skulle have den manglende kaffe og en godnat drink. Vi andre ”nød” musikken, inden vi kunne lægge os til at sove.

Lørdag den 17/06

Vi skulle forlade hotellet og begynde vores hjemrejse. Wlado pakkede bussen. Det var allerede meget varmt og han svedte, mens han sled med alle kufferterne. Men han ville ikke have hjælp fra nogen af os. Vi kørte af sted kl. 8.30 mod Merag. Undervejs var der et kongeørnereservat, men vi så desværre ingen ørne. Vejen var utrolig afvekslende med flotte udsigter, hårnålesving, skråninger der var blå af Salvie, kystlandskaber og bjergtoppe.

Vi var nede ved færgen i god tid, Søren, Peter W, Thøger og Peter K gik lidt op ad vejen, andre tog lidt at drikke. Lene købte en rigtig god olivenolie. Vi kom ikke med den første færge, men de sejlede lige efter hinanden. Det var et utroligt gedemarked, da de tømte den første færge. Der blev flyttet rundt på ventende busser, som egentligt var parkeret efter færgefolkenes anvisninger. Pladsen var slet ikke stor nok til al den trafik. Men endelig kom vi da ombord. Færgen var stuvende fuld, vi sejlede til Valbiska på Krk, sejlturen tog kun 20 min.

Da vi var kommet lidt ud ad landevejen på Krk, skulle vi have et stop, så vi kunne komme ud og kigge efter lidt blomster. Det var ikke nemt at finde et sted, der så lovende ud, og hvor Wlado også kunne parkere bussen.

Stop på Krk ved Groblje

Vi holdt en pause på 40 min. Her vrimlede det med Horndragere

Storblomstret Bredfrø *Orlaya grandiflora*

*Horndrager
Sommer-Hyld
Storblomstret Bredfrø
Blågrøn Star
Ølands-Soløje
Gul Stenbræk
Kugle-Museurt
Sand-Vikke
Æselfoder
*Skov-Hullæbe
Slangehoved

Anacamptis pyramidalis
Sambucus ebulus
Orlaya grandiflora
Carex flacca
Helianthemum oelandicum var. *oelandicum*
Saxifraga hirculus
Filago vulgaris
Vicia villosa ssp. *villosa*
Onopordum acanthium
Epipactis heleborine ssp. *heleborine*
Echium vulgare

Jernurt
Kalk-Radeløv
Murrude
Blærebælg
Rank Snerle
Jerntræ (Kyskhedstræ)

Verbena officinalis
Asplenium trichomanes ssp. quadrivalens
Asplenium ruta-muraria
Colutea arborescens
Convolvulus cantabrica
Vitex-agnus-castus

Jernurt *Verbena officinalis*

Der var flere, der så en slange som lå og sovede sig på gravsten inde på en kirkegård. Heldigvis så Lene ikke slangen.

Blærebælg *Colutea arborescens*

Næsten lige efter vores stop holdt vi ved et stor frugt og grønsagsmarked, med flere boder. Her blev der indkøbt jordbær, kirsebær, ferskner og meget mere til at friske os op, på denne meget varme dag med megen buskørsel. Der stod

Storkronet Gedeskæg
Smalbladet Kløver

Tragopogon pratensis ssp. orientalis
Trifolium angustifolium

Vi kørte videre over broen til Krajlevica, mod Rijeka, og senere over grænsen. Fra bussen så vi

Gylden Hulsvøb

Chaerophyllum aureum

I Slovenien stoppede vi ved en tankstation, hvor vi supplerede vores vand og øl-beholdning. Ved frokost tid fandt vi en rastepads, hvor vi kunne holde ind. Vi gik over på den anden side af vejen, hvor vi kunne sidde på græsset under skyggefulde træer. Dersuden var der mulighed for at botanisere lidt.

Frokoststop.

Der stod en kæmpe klynge af nogle meget flotte skærmpplanter

Bjerg-Foldfrø *Laserpitium siler*

Bjerg-Foldfrø
Rude
Liden Hjertergræs
Stor Mælkeurt
Blågrøn Star
Plus meget mere

Laserpitium siler
Ruta graveolens
Briza minor
Polygala major
Carex flacca

Mens vi sad der og slappede af, kom der en sommerfugl og satte sig på Dorthes hånd for at sutte koteletfedt af. Den sad længe og vippede med vingerne, indtil Dorthe var nødt til at rejse sig, for nu skulle vi videre.

Hrusevica.

Efter en lang, varm søvndyssende køretur, kom vi til vores indkvartering på en vingård i Hrusevica. Der var lidt palaver, da værten havde mange sengepladser, men ikke ret mange værelse. Til sidst gik kabalen op, da værelserne havde stueetage og en hems, begge med flere senge. Efter vi havde fået pakket lidt ud fået et bad, mødtes vi med værten nede i vinkælderen. Han fortalte med Wlado's

hjælp om vindykningen der i området og om Teran-druen. Vi smagte først en hedvinstype, der smagte af kanel. Derefter fik vi parmesan ost, og en god rød- og hvidvin. Efter vinkælderen besøgte vi hans lagerrum med lufttørrede skinker og også med almindelig røgede skinker og flæsk. Der løb tænderne i vand.

Værten og Wlado i vinkælderen

Skinker på rad og række

Aftensmaden blev indtaget i en dejlig gårdhave. Vi fik først en velmagende kålsuppe. Hovedretten var proschuto med gedeost og melon. Det var meget velmagende og dertil drak vi Teran rødvin. Desserten var en strudel og te og kaffe. Senere var der nogle, der skulle smage camille snaps, som værten også selv lavede.

Det sidste fælles aftensmåltid

Søndag den 18/06

Efter en meget lækker morgenmad, med bl.a. skinke og spejlæg, delte vi os op i to grupper, hvor nogle blev i Hrusevica for at botanisere, og den anden og største gruppe tog med bussen til Lipica Horse Farm. Dagmar gik rundt i byen og fotograferede lidt, og sad under Lindetræer og hørte biernes summen oppe i alle Lindeblomsterne.

En vinmark

Indgang til vingården

Kaki
Kiwi
Slangeroed
Brandlilje

Diospyros kaki
Actinidia chinensis
Aristolochia clematitis
Lilium bulbiferum

Slangeroed *Aristolochia clematitis*Kiwi *Actinidia chinensis*

S

Kaki *Diospyros kaki*

Lipica Horse Farm

Det var egentlig meningen, vi skulle have set en opvisning, men den startede først kl 15. Det var for sent, for så kunne vi ikke nå vores fly. Normalt kunne man dog se, at nogle af hestene blev trænet, men da det var søndag, var dette heller ikke muligt. Vi fik dog en guidet tur rundt i området og fik set mange af de flotte heste.

Lipizzanerheste

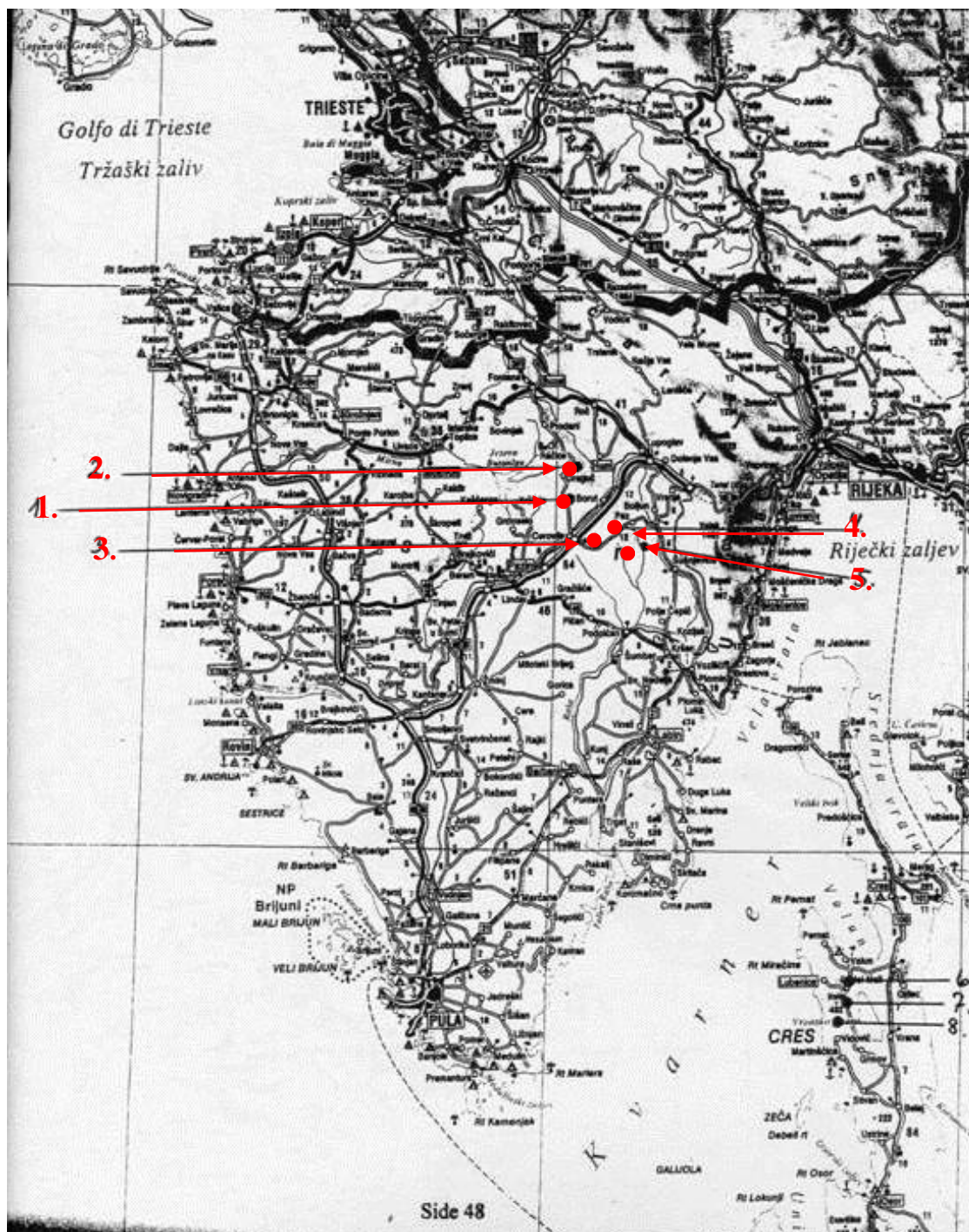
Stutteriet blev grundlagt i 1580 af ærkehertug Karl, søn af den østrigske kejser Ferdinand 1. Området var på Østriske hænder indtil 1918. Lipizzanerne blev bragt til Wien og redet til i Den Spanske Rideskole. Efter anden verdenskrig genoptog det daværende Jugoslavien traditionen med opdræt af lipizzanerheste. I dag er der 280 heste på stutteriet. Lipizzanerhestene bliver født helt sorte eller mørke, og der går ca. 10 år, inden de bliver helt hvide.

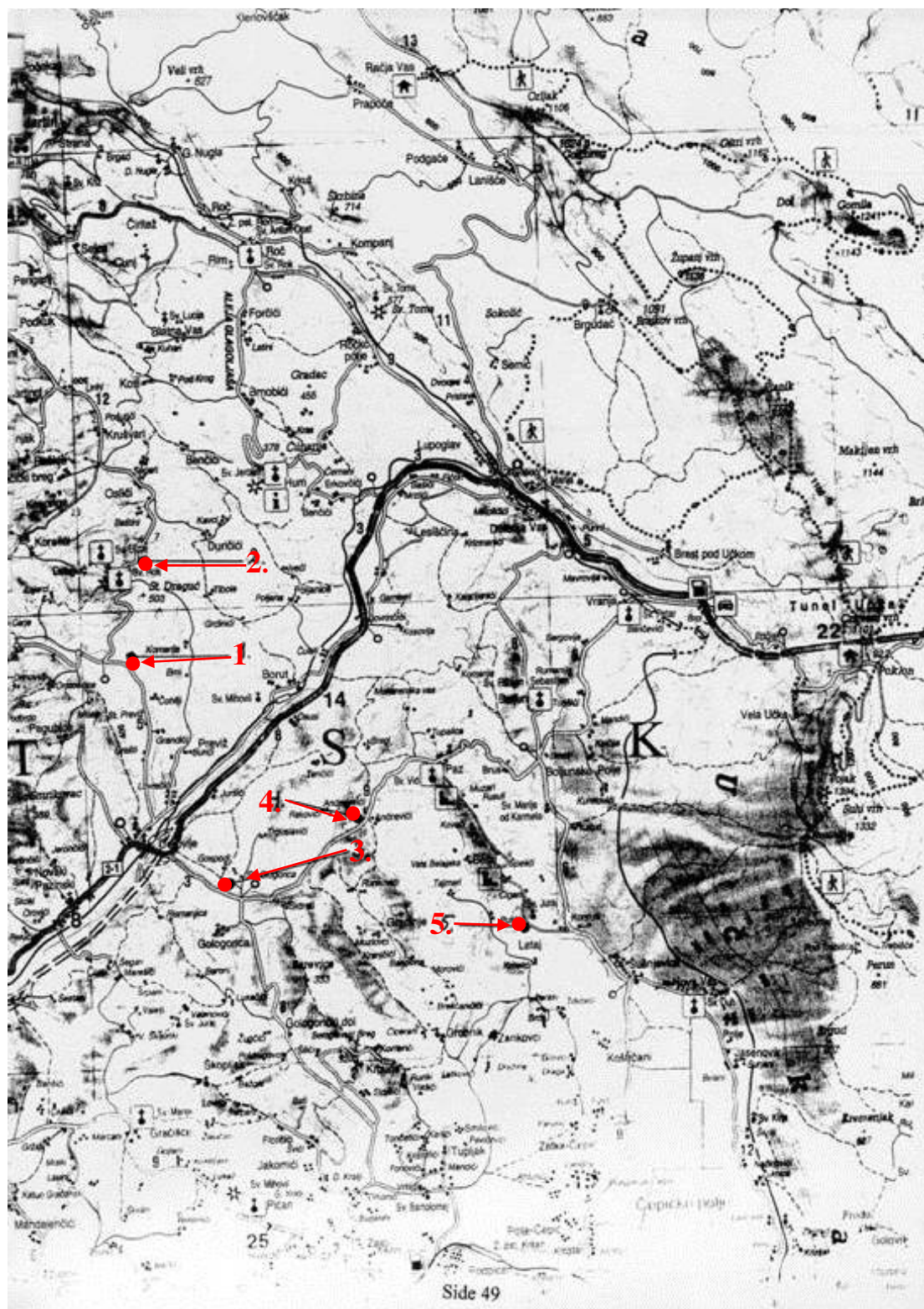
Guiden kunne snakke i timevis om historie og om konger, der havde haft disse heste. Det var lidt i overkanten, men det var spændende at se selve området. Derefter kørte vi tilbage til Hrusevica, hvor vi lige tog et bad og bussen blev pakket, inden vi spiste frokost.

Den bestod af suppe med Polenta. Derefter oksesteg med spinatkartoffelmos, noget sylt kål og krydret æblemos og til dessert syltede jordbær med flødeskum. Dertil hvidvin og masser af vand, da det ville blive en varm tur mod lufthavnen. Vi kørte kl. 14, Peter W og Ole sad stadig væk og nøglede planter, Niels kom ned for at være med.

Da vi nærmede os lufthavnen, kunne vi se, at vi havde god tid. Så vi holdt ind ved en cafe. Der kunne vi få strakt benene lidt og få turens sidste gemixt. Da vi kørte videre, havde vi udsigt til nogle høje hvide bjerge før vi nåede lufthavnen i Ljubljana. I lufthavnen tog vi afsked med vores gode chauffør. Han havde i hvertfald gjort alt var han kunne, for at vi fik en god tur. Han var næsten blevet en del af familien. Han så dog ikke på blomster. Indtjekningen gik stille og roligt. Der var ingen forsinkelser på flyet, så vi kom hurtigt i luften, op over de flotte bjerge og op i solen over skyerne. Der blev omdelt noget der lignede et stykke roulade med brun og hvid dej, kaffe og juice eller rødvin.

Vi landede i København kl. 20.30 og efter lidt ventetid på kufferterne, var det tid til at sige farvel til alle rejsefællerne. Det var en rigtig god tur med masser af blomster, en del kultur, dejlig mad, god vin og nogle pragtfulde mennesker at være sammen med.

Orkideer på Istrien og Cres - 10 – 18 juni 2006.

Taxa og lokaliteter

Istrien: lok. 1-5. Cres: lok. 6-8.

Ophrys apifera (inkl. “bicolor” og “aurita”) (1, 2, 3, 4, 6, 7)

Ophrys fuciflora subsp. *fuciflora* (“medea” / “untchjii”) (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8)

Ophrys fuciflora (*tetraloniae*) (1, 2, 3, 4, 5)

O. insectifera (1, 3)

O. sphegodes subsp. *litigiosa* (“illyrica”) (6, 7)

O. x vicina (nm. “holubyana”) (7)

Anacamptis pyramidalis (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (fuld blomst)

Cephalanthera damasonium (8) (frugt)

Cephalanthera longifolia (5, 6, 7) (frugt)

Cephalanthera rubra (8) (knop-fuld blomst)

Epipactis microphylla (2, 6, 7, 8) (fuld blomst-frugt)

Epipactis muelleri (7, 8) (knop)

Gymnadenia conopsea subsp. *conopsea* (1, 2, 3, 4, 5) (fuld blomst)

Gymnadenia conopsea subsp. *densiflora* (2, 3) (knop-begyndende blomst)

Gymnadenia odoratissima (3, 4) (fuld blomst)

Himantoglossum adriaticum (1, 2, 5, 6, 7, 8) (fuld blomst)

Limodorum abortivum (2, 3, 4, 5, 8) (frugt)

Listera ovata (1, 2, 3, 4, 5) (fuld blomst)

Neottia nidus-avis (7, 8) (afblomstret)

Orchis coriophora subsp. *coriophora* (1, 2, 3, 4, 5) (fuld blomst)
Orchis coriophora subsp. *fragrans* (6, 7, 8) (fuld blomst-afblomstret)
Orchis laxiflora (3, 4) (begyndende afblomstring-afblomstret)
Orchis militaris (1, 4) (afblomstret)
Orchis purpurea (1, 3, 4, 6, 8) (afblomstret)
Orchis signifera (2) (afblomstret)
Orchis simia (3, 4) (afblomstret)
Orchis ustulata (1, 4) (fuld blomst)
Platanthera bifolia (1, 2, 3, 4, 5) (fuld blomst-begyndende afblomstring)
Serapias lingua (4) (fuld blomst)
Serapias vomeracea (3, 4, 5) (fuld blomst)

Under et stop på Losinj fandtes *Anacamptis pyramidalis* og *Orchis coriophora* subsp. *fragrans*.

Under et stop på Krk fandtes *Anacamptis pyramidalis* og *Platanthera bifolia* samt *Orchis tridentata* i frugt.

Under et stop i Krask-regionen i det sydvestligste Slovenien fandtes *Limodorum abortivum* og *Orchis morio* (begge i frugt) samt *Orchis ustulata* (heraf ét højt eksemplar – den aestivale form).

Lokaliteter.

Istrien

Lokalitet 1.

11. juni

Ca. 5 km nord for Cerovlje mod Draguc; omtrent ved vejudfletningen mod Grimalda.
Blomsterenge på flysch på vejens højre side.

Ophrys apifera

Ophrys fuciflora subsp. *fuciflora* (“untchjii”)

Ophrys fuciflora - *tetraloniae*

Ophrys insectifera

Anacamptis pyramidalis
Gymnadenia conopsea
Himantoglossum adriaticum
Listera ovata
Orchis coriophora subsp. *coriophora*
Orchis militaris
Orchis purpurea
Ophrys signifera
Orchis ustulata
Platanthera bifolia

Lokalitet 2.

11. juni

800 meter nord for Draguc.

Høslætdrevne terrasser på højre side samt vejskrænter på flysch.

Ophrys apifera
Ophrys fuciflora ssp. *fuciflora* ("untchjii")
Ophrys fuciflora – *tetraloniae*

Anacamptis pyramidalis
Epipactis microphylla
Gymnadenia conopsea subsp. *conopsea*
Gymnadenia conopsea subsp. *densiflora*
Himantoglossum adriaticum
Limodorum abortivum
Listera ovata
Orchis coriophora subsp. *coriophora*
Platanthera bifolia

Lokalitet 3.

12. juni

Nord for Cerovlje – Paz vejen, omtrent ved frakørslen mod Galogorica.

Bakkede høslætenge og krat på flysch.

Ophrys apifera
Ophrys fuciflora subsp. *fuciflora* ("untchjii")
Ophrys fuciflora – *tetraloniae*
Ophrys insectifera

Anacamptis pyramidalis
Epipactis sp.
Gymnadenia conopsea subsp. *conopsea*
Gymnadenia conopsea subsp. *densiflora*

Gymnadenia odoratissima
Limodorum abortivum
Listera ovata
Orchis coriophora subsp. coriophora
Orchis laxiflora
Orchis purpurea
Orchis simia
Platanthera bifolia
Serapias vomeracea

Lokalitet 4.

12. juni

Nord for Cerovlje – Paz vejen; omtrent ved Andrejvici.
Høslætdrevne blomsterenge på flysch.

Ophrys apifera
Ophrys fuciflora subsp. fuciflora (“medea” / “untchjii”)
Ophrys fuciflora – tetraloniae

Anacamptis pyramidalis
Epipactis sp.
Gymnadenia conopsea
Gymnadenia odoratissima
Limodorum abortivum
Listera ovata
Orchis coriophora subsp. coriophora
Orchis laxiflora
Orchis militaris
Orchis purpurea
Orchis simia
Orchis ustulata
Platanthera bifolia
Serapias lingua
Serapias vomeracea

Lokalitet 5.

12. juni

Ved Sv. Juraj sydvest for Belaj (og Paz).
Enge på flysch samt fyrreskov.

Ophrys fuciflora subsp. fuciflora (“untchjii”)
Ophrys fuciflora – tetraloniae

Anacamptis pyramidalis
Cephalanthera longifolia
Epipactis microphylla

Gymnadenia conopsea
Himantoglossum adriaticum
Limodorum abortivum
Listera ovata
Orchis coriophora subsp. coriophora
Platanthera bifolia
Serapias vomeracea

Cres

Lokalitet 6.

14. juni

Ved vejudfletningen Valun – Pernat nord for søen Vransko Jezero.

Maki og stengærdeindhegnede småenge samt krat af blandet løvskov (tilgroning).

Ophrys apifera
Ophrys sphegodes subsp. litigiosa ("illyrica")

Anacamptis pyramidalis
Cephalanthera longifolia
Epipactis microphylla
Himantoglossum adriaticum
Orchis coriophora subsp. fragrans
Orchis purpurea

Lokalitet 7.

14. og 15. juni

Omgivelserne langs grusvejen mellem Bertulcici og Sv. Ursula, vest for den nordligste del af Vransko Jezero.

Stengærdeindhegnede englodder, flere under kraftig tilgroning.

Ophrys apifera
Ophrys fuciflora subsp. fuciflora ("medea")
Ophrys sphegodes subsp. litigiosa ("illyrica")
Ophrys x vicina (nm. "holubyana")

Anacamptis pyramidalis
Cephalanthera longifolia
Epipactis microphylla
Epipactis muelleri
Himantoglossum adriaticum
Neottia nidus-avis
Orchis coriophora subsp. fragrans

Lokalitet 8.

15. juni

Vandring mellem Lubenice og Vidovic vest for søen Vransko Jezero.
Fyrreskov, maki og små stengærdehegnede græsningslodder.

Ophrys fuciflora subsp. *fuciflora* ("medea")

Anacamptis pyramidalis
Cephalanthera damasonium
Cephalanthera rubra
Epipactis microphylla
Epipactis muelleri
Himantoglossum adriaticum
Limodorum abortivum
Neottia nidus-avis
Orchis coriophora subsp. *fragrans*
Orchis purpurea

Kort omtale af de fundne Ophrys-arter.

Ophrys apifera

Flest planter afblomstrede eller tæt derpå. Blandt typiske planter sås "bicolor" og "aurita".

Ophrys fuciflora - *tetraloniae*

Dette småblomstrede og sentblomstrende taxon er i 1987 beskrevet som art fra Istrien og senere, i 2005, omkombineret til underart af *O. holoserica*. Efter min mening, bør *tetraloniae* med stor sandsynlighed betragtes som en god underart, og derfor bør kombinationen *O. fuciflora* subsp. *tetraloniae* overvejes. Dog, forestiller man sig *tetraloniae* udstyret med purpur-violet bloster, er der ikke langt til udseendet af subsp. *elatior*.

Tetraloniae udmærker sig ved følgende:

Blomstrer sent - fra (starten) midten af juni og 1-2 uger ind i juli (kaldes ofte "Juni-Sippe" af tysksprogede orkidebotanikere). Hvor den vokser sammen med subsp. *fuciflora* er disse afblomstrede eller enkelte med endnu 1(-2) blomst(er) i toppen

Blomsterne er meget små og nederste blomst er normalt højt placeret (ofte 20 cm eller mere over jorden).

Vedhængen er meget lille og puklerne er normalt manglende til meget små og afrundede.

Spejlet er basalt og normalt simpelt.

Petalerne er korte og bredt trekantede samt kraftigt fildede.

Sepalerne er helt overvejende hvide. Kun ganske få planter ses med hvidliggrønne, grønne eller (lyst) rosa sepal.

Planterne er i hovedsagen meget graciøse.

Ligner slet ikke, som subsp. *elatior*, en subsp. *fuciflora* med små blomster (blosterets farve).

Nogle botanikere anser *tetraloniae* for at være en Istrien-endem med mange voksesteder på flysch i den kroatiske del og nogle få voksesteder mod nord i den slovenske del.

Iflg. litteraturen forekommer underarten også nord for Split i den centraldalmatinske region. Selv er jeg nu sikker på, at jeg også har set *tetraloniae* i Molise og Campania i Italien.

Vi eftersøgte og fandt *tetraloniae* på 5 lokaliteter i flysch-området nordvest og øst for Cerovlje (NØ for Pazin) (lok. 1-5).

Lok. 1: 5 individer med én udsprunget blomst og 5-6 planter i knop på enge. På en sydeksposteret vejskrænt var blomstringen længere fremme. Ca. 10 planter med 1-3 blomster fremme.

Lok. 2: 3 individer med hver 2-3 blomster.

Lok. 3: Mange planter. Flere 30-50 cm høje. Med 1-4 blomster.

Lok. 4: Flere end 10 individer. Knop til 3 blomster.

Lok. 5: Meget stor bestand i knop til fuld blomst. Enkelte med grønt samt rosa bloster. Høje, slanke planter.

Ophrys fuciflora subsp. *fuciflora* ("untchjii" og "medea")

Ophrys fuciflora subsp. *untchjii* er beskrevet fra Istrien i 1907. Siden er dette taxon kombineret til artsniveau (2000) og til underart af *O. holoserica* (2004). Typiske planter har grønne blosterblade og markante pukler. Planter med hvidt bloster er hyppige, mens rosa til purpurfarvet bloster ses mere ualmindeligt. Scolopaxoide planter ses temmelig hyppigt. Efter min mening er "untchjii" ikke tydeligt morfologisk adskilt fra subsp. *fuciflora*, og bør derfor opfattes som et synonym for denne.

Ophrys medea er beskrevet fra Cres i 2004 og kombineret til underart af *O. holoserica* i 2005.

Ifølge beskrivelsen adskiller "medea" sig fra "untchjii" ved at planterne bliver op til 50 cm høje med mindre blomster, der har hvidt til rosa bloster og kun små pukler. Vi så planter, der svarede til dette signalement på to lokaliteter (lok. 4 og 7). Efter min mening er det ikke muligt at adskille "medea" fra "untchjii", hvorfor også "medea" bør opfattes som et synonym for subsp. *fuciflora*.

I det hele taget fremtræder subsp. *fuciflora* ekstremt varieret på Istrien og på Kvarner-øerne.

Ophrys x *vicina* (nm. "holubyana") ["*O. kvarneri*" / "*O. zinsmeisteri*"]

På lok. 7 fandtes 4 individer af nm. "holubyana", der bedst opfattes som en hybrid mellem *O. fuciflora* s.l. og *O. scolopax* s.l.

Disse høje, farverige planter med rødlig-violette blosterblade er beskrevet af Perko & Kerchbaumsteiner fra Istrien i 2003 under navnet *Ophrys kvarneri*. I 2004 fandt belgierne Devillers & Devillers-Terschuren herbarieeksemplarer indsamlet ved Rijeka i 1928 og dengang navngivet *O. zinsmeisteri*.

På den første tur til Istrien i 2004 fandt vi disse meget variable planter på tre lokaliteter, hvor vi især så mange eksemplarer på typelokaliteten ved Luka Budava samt nær ferieresortet Duga Uvala. Lignende planter kendes fra Krk, Losinj og Cres. På sidstnævnte ø, hvor hybriden er konstateret senest, er den tilsyneladende meget sjælden og næsten udelukkende kendt fra den nordlige omegn af søen Vransko Jezero; og det var da også her, vi så den.

At planterne endnu var i "pæn" blomst skyldes formentlig det sene forår i 2006. Flere forfattere bemærker dog også, at vejrfænomenet "boraen" har en forsinkende virkning på flere forårs- og forsommerblomstrende arter på Cres og Losinj.

Nm. "holubyana" ("kvarneri" / "zinsmeisteri") er helt overvejende kendt fra områder med blandet løvskov/maki og tilhørende lysninger. Vedplantefloraen på lok. 7 var især sammensat af *Fraxinus ornus*, *Quercus pubescens*, *Carpinus orientalis*, *Quercus ilex*, *Juniperus communis* og *Ostrya carpinifolia*. Desuden sås *Cornus mas* og *Mespilus germanica*. De ovennævnte belgiske forfattere har noteret, at "kvarneri / zinsmeisteri" for det meste vokser i nærheden af og ofte dannende ringe

omkring enkelttræer af *Fraxinus ornus*, og de nævner, at der formentlig er tale om mycorrhiza-forbindelser.

Nm. "*holubyana*" har oftest trefliget (scolopaxoid) læberand men ses ikke sjældent med jævn (fuciflorid) læberand. Jævn overgang til *O. fuciflora* ses ikke sjældent hvor denne indgår i blandede populationer. Et rigtig godt eksempel på dette så vi på Cres (samt ved Duga Uvala på Istrien i 2004).

Flere forfattere nævner muligheden for, at "*kvarneri*" / "*zinsmeisteri*" er en "historisk hybrid", og H. Paulus anser dette taxon for at være "eine *oestrifera*ähnliche (*cornuta*-lignende) Variante im Paläohybridgemisch der istrischen Hummelragwurz (*O. fuciflora*)".

Ophrys insectifera

Helt afblomstrede planter med talrige frugter sås på to lokaliteter (lok. 1 og 3).

Ophrys sphegodes subsp. *litigiosa* ("illyrica")

Ophrys illyrica er beskrevet fra Cres i 2002 og senere kombineret til underart af *O. araneola* i 2004. Hidtil er dette taxon fundet på det sydvestlige Istrien og på Cres.

"*Illyrica*" bør diskuteres som mulig underart af *O. sphegodes* eller varietet af subsp *litigiosa* af følgende årsager:

Blomstrer sent (fra midten af maj til midten af juni), tydeligt senere end tæt relaterede taxa, der da ofte er helt afblomstrede.

Planten bliver meget høj (op til 50 cm) og er graciøs.

Petalerne er markant store (nærmest "*garganica*"-lignende).

Søjlels næbformede forlængelse og læben danner en spids vinkel (divergerende), mens de hos tæt relaterede taxa er parallelle.

juni 2006

Niels Faurholdt

Skærmpflanter - 10 – 18 juni 2006

Istrien, Cres, Losinj og det sydlige Slovenien.

Aegopodium podagraria * Skvalderkål

Ammoides pusilla Hårskærm

Anthriscus sylvestris * Vild Kørvel

Bupleurum semicompositum Hvidknudret Hareøre

Chaerophyllum aureum * Gylden Hulsvøb

Chaerophyllum temulum * Alm. Hulsvøb

Crithmum maritimum Stranddild veg.

Cnidium silaifolium Klippe-Brændeskærm

Daucus carota ssp. *carota* * Vild Gulerod

Eryngium cf. *creticum* Kreta-Mandstro ? veg.

Ferulago campestris Alm. Ferulago

Foeniculum vulgare * Fennikel veg.

Laserpitium siler Bjerg-Foldfrø

Oenanthe silaifolia Knold-Klaseskærm

Orlaya grandiflora Storblomstret Bredfrø

Peucedanum cervaria Hjorte-Svovlrod veg.

Peucedanum oreoselinum * Bakke-Svovlrod knop

Peucedanum verticillata Kæmpe-Svovlrod

Pimpinella major * Stor Pimpinelle

Smyrnum rotundifolium Rundbladet Lundgylden

Torilis arvensis Ager-Randfrø

Torilis leptophylla Smalbladet Randfrø

Torilis nodosa Knudret Randfrø

Trinia glauca Trævleskærm

* angiver taxa, der kan ses i Danmark.

De danske navne følger i hovedsagen Mogens Thornbergs flora over Jugoslavien og Albanien.

juni 2006
Niels Faurholdt

Aphantopus hyperantus, Engrandøje
 Aporia crataegi, Sortåret hvidvinge
 Araschnia levanna, Nældesommerfugl
 Argynnis aglaja, Markperlemorsommerfugl
 Argynnis paphia, Kejserkåbe
 Aricia agrestis, Rødplettet blåfugl
 Clossiana euphrosyne, Rødlig perlemorsommerfugl
 Clossiana selene, Brunlig perlemorsommerfugl
 Callophrys rubi, Grøn busksommerfugl
 Coenonympha arcania, Perlemorrandøje
 Coenonympha pamphilus, Okkergul randøje
 Colias alfacariensis, Sydlig høsommerfugl
 Cupido minimus, Dværgblåfugl
 Gonopteryx cleopatra, Sydeuropæisk citronsommerfugl
 Hipparchia circe ?, hastigt forbiflyvende
 Iphiclides podalirius, Sydeuropæisk svalehale
 Libythea celtis(Indvandret, larven på nældetræ)
 Liminitis camilla, Hvid admiral
 Melanargia galathea, Galathea
 Melitaea diamina, Mørk pletvinge
 Nymphalis io, Dagpåfugleøje
 Nymphalis urtica, Nældens takvinge
 Papilio machaon, (Nordisk) Svalehale
 Pararge aegeria, Skovrandøje
 Pararge megera, Vejrandøje
 Pieris rapae, Lille kålsommerfugl
 Polyommatus semiargus, Engblåfugl
 Satyrium spini
 Thymelicus lineola, Stregbredpande
 Vanessa atalanta, Admiral
 Vanessa cardui, Tidselfugl

Der er utvivlsomt oversete arter, ligesom fejlbestemmelser
 spec. blandt blåfugle..ikke kan udelukkes.

Thøger Harder.

Fugleobservationer

Af Sten Moeslund & Malene Fischer

Lad det være sagt med det samme - vi så ikke særligt mange fuglearter i Croatien. Man ser ikke mange fugle, når man glor nedad efter planter, så det var mest de store fugle, vi så.

De første dage i den skønne by Rovinj på Istrien, boede vi på Hotel Mont Auro – ikke specielt tæt på vandet, men en af de større plager her var Middelhavs-Sølvmåge, som med sine ejendommelige latteragtige skrig holdt flere deltagere vågne i timevis om natten. Flotte fugle på trods af dette. På vej til hotellet fra Ljubljana sås flere gange Musvåge og Tårnfalk. Ved selve hotellet sås Solsort, Bogfinke, Stor Flagspætte med unge, Skovskade, Hvid Vipstjert, Land- og Bysvale og Mursejler. Desuden hørtes Dværg-Hornugle.

Efter opholdet på Istrien kørte vi til færgelejet Brestova, hvorfra vi sejlede til Porozina færgelejet på øen Cres, som var genstand for turens 2. halvleg. Cres er den største af Croatiens mange øer og har en temmelig øde nordø, idet langt de fleste mennesker bor på den sydlige ø Losinj, som adskilles fra Cres af en gravet kanal i byen Osor.

Da vi lagde til i Porozina for 2 år siden havde vi allerede set den første Gåsegrib, som er en af øens store seværdigheder, svævende over havnen. Gåsegrib har sin vigtigste ynglekoloni på hele Balkan på Cres.

Denne gang måtte vi vente lidt længere, idet vi skulle helt op til passet med afkørslen til Beli, hvor vi spiste frokost, før vi så Gåsegrib, to faktisk, samt 1 Kongeørn, 1 Tårnfalk og 1 Musvåge. Flot var det at se dem svæve over bjergskråningerne, som var lilla af blomstrende Salvie.

Under frokosten besluttede den beslutsomme ledelse, at vi skulle køre til Beli (Ecocentar og fuglehospital) med det samme, så vi luntede ned ad den stejle og smalle bjergvej gennem varierende småbevoksninger med blandt andet Pistachie og andre buske og træer.

Lige før Beli, som er en bakkeknoldsby, er der en P-plads og herfra går man ikke til Beli, men ad vejen op til venstre, hvor en gammel skole er omdannet til formidlingscenter, Ecocenter og fuglehospital for gribbe med støtte fra Østrigs Ornitologiske Forening. Stedet hedder Caput Insula Beli. De har for tiden 2 Gåsegribbe i pleje og en Rødhovedet Grib fra Chad, som ramte Cres efter en brandstorm, og nu blot venter på, at nogen vil betale flybilletten hjem. Den var der også for 2 år siden.

Hospitalet har sin store berettigelse, fordi gribbene yngler på kystklipperne ved Beli og endnu et sted noget sydligere, og det sker ikke sjældent, at ungfuglene falder i vandet, før de kan flyve. De bliver samlet op fra båd, og fodret, hvorefter de bliver sat ud igen. Således også den yngste af de gribbe, vi så. Den skulle højst være der en uge og lige have noget energi. Den noget ældre grib, der var i pleje, var fløjet mod ledninger og kom sig ganske langsomt, mens den grib, vi så for 2 år siden, som havde spist forgiftet kød var død i år ganske kort tid, før vi kom. Hospitalet har den aftale med hyrderne, at døde får og geder gives til hospitalet, som så lægger dem ud på steder, hvor fuglene kan æde i fred. Dette hindrer ikke, at der som nævnt også udlægges forgiftet kød – formentlig af misforstået had mod ådselsæderne og andre vilde dyr.

Ecocentret fodrer en gang om ugen.

Formidlingscentret findes dels indendørs, hvor der er gode opsatser om plante- og dyreliv og dels udendørs, hvor der er afmærket en del vandreruter – ganske svære indimellem, men også særdeles interessante. Det ligner en udflugt i april !

Hospitalets vartegn er et ældre æsel, som blev indbragt for en del år siden som foder for gribbene. Historien vil, at da æslet så gribbene, fik det sin anden ungdom igen. Noget sær er den blevet, fortalte de, og den var da også på sommerferie i en olivenlund på bjergskrånningen bag byen.

Syd for søen Vransko Jezero er ligeledes udlagt et reservat til gribbe og rovfugle. Det betyder, at man på vejen til eller fra Osor, i byen Podol, kan have det held at se gribbe og Kongeørn. Nogle deltagere så 6 Gåsegribbe samtidig her (i Podol) under indtagelse af kaffe m.v. Vi så dog også lige øst for søen en Kongeørn og flere falke, formentlig Tårnfalke.

Slangeørn, som vi også så flere af for to år siden, så vi desværre slet ikke.

På turens 3. halvleg, i den slovenske by Hrusevica, sås i skumringen efter vores ankomst en Aften- eller Lærkefalk, der jagtede insekter over vinmarkerne. Den sidste formiddag, inden afrejse, i stegende hede, hørtes en Hærfugl ganske tæt på hotellet og en anden Hærfugl, der kvitterede, noget længere væk.

Planteliste:

Acer campestre
Acer monspessulanum
Acer obtusatum
Aegopodium podagraria *
Aethionema saxatilis
Ajuga genevensis
Ajuga iva
Alyssum alyssoides
Ammoides pusilla
Anacamptis pyramidalis
Anagallis arvensis
Anthoxanthum odoratum
Anthriscus sylvestris *
Anthyllis vulneraria
Arabis hirsuta
Arbutus unedo
Arceutobium oxycedri
Arrhenatherum bulbosum
Aruncus dioicus
Asparagus acutifolius
Asplenium quadrivalens
Asplenium ruta-muraria
Avena fatua
Avena sterilis
Bellis perennis
Blackstonia perfoliata
Brachypodium pinnatum
Briza media
Bromus erectus
Bromus sterilis
Bupleurum semicompositum
Cardamine hirsuta
Carex flacca
Carex montana
Carex pendula
Carpinus betulus
Carpinus orientalis
Cephalanthera damasonium
Cephalanthera longifolia
Cephalanthera rubra
Cerastium fontanum
Ceterach officinalis
Chaerophyllum aureum *
Chaerophyllum temulum *
Cistus incanus ssp. incanus
Clematis vitalba
Cnidium silaifolium
Colutea arborescens
Convolvulus arvensis
Convolvulus cantabrica
Cornus sanguineus

Corylus avellana
Cotinus coggygia
Crithmum maritimum
Dactylis glomerata
Daucus carota
Dorycnium hirsutum
Epipactis microphylla
Epipactis muelleri
Epipactis sp.
Equisetum arvense
Equisetum telmateia
Erigeron annuus
Eryngium cf. creticum
Eryngium sp.
Euphorbia cyparissias
Euphorbia verrucosa
Ferulago campestris
Festuca peristerea
Festuca pratensis
Filipendula vulgaris
Foeniculum vulgare *
Fraxinus ornus
Galium mollugo
Galium verum
Genista tinctoria
Geranium columbinum
Geranium lucidum
Geranium molle
Geranium purpureum
Gladiolus imbricatus
Glechoma hederacea
Gymnadenia conopsea subsp.
conopsea
Gymnadenia conopsea subsp. densiflora
Gymnadenia odoratissima
Hedera helix var. helix
Helianthemum nummularium
Helianthemum oelandicum
Helleborus cyclophyllus
Himantoglossum adriaticum
Hippocrepis comosa
Hordeum murinum
Inula hirta
Inula salicina
Juncus inflexus
Juniperus oxycedrus
Lamium maculatum
Laserpitium siler
Lathyrus pratensis
Legousia speculum-veneris
Ligustrum vulgare

Limodorum abortivum
 Listera ovata
 Lonicera caprifolium
 Luzula multiflora
 Lysimachia punctata
 Medicago lupulina
 Melittis melissaefolium
 Muscari comosa
 Neottia nidus-avis
 Oenanthe silaifolia
 Ononis reclinata
 Ophrys apifera
 Ophrys fuciflora – tetraloniae
 Ophrys fuciflora subsp. fuciflora (“medea” /
 “untchjii”)
 Ophrys fuciflora subsp. fuciflora (“medea”)
 Ophrys fuciflora subsp. fuciflora (“untchjii”)
 Ophrys insectifera
 Ophrys signifera
 Ophrys sphegodes subsp. litigiosa (“illyrica”)
 Ophrys tetraloniae
 Ophrys x vicina (nm. ”holubyana”)
 Orchis coriophora subsp. coriophora
 Orchis coriophora subsp. fragrans
 Orchis laxiflora
 Orchis mascula
 Orchis militaris
 Orchis signifera (2) (afblomstret)
 Orchis simia
 Orlaya grandiflora
 Ornothogalum narbonense
 Osyris alba
 Paliurus spina-christi
 Peucedanum cervaria
 Peucedanum oreoselinum *
 Peucedanum verticillata
 Pimpinella major *
 Pistacia lentiscus
 Pistacia terebinthus
 Plantago media
 Platanthera bifolia
 Polygala major
 Populus tremula
 Potentilla alba
 Potentilla recta
 Potentilla reptans
 Primula vulgaris
 Prunus mahaleb
 Pteridium aquilinum
 Quercus cerris
 Quercus ilex

Quercus pedunculiflora
Quercus pubescens
Raphanus raphanistrum ssp. landra
Rapistrum rugosum
Reseda lutea
Robinia pseudacacia
Rubia tinctoria
Rubus caesius
Ruscus aculeatus
Salvia pratensis
Sambucus ebulus
Sanguisorba minor
Saxifraga tridactylites
Schoenus nigricans
Scorzonera cana
Scorzonera mollis
Sedum sexangulare
Serapias lingua
Serapias vomeracea
Sherardia arvensis
Silene italica
Silene latifolia ssp. alba
Silene vulgaris
Smilax aspera
Smyrnium rotundifolium
Spartium junceum
Tamus communis
Tetragonobolus maritimus
Teucrium montanum
Thesium linophyllum
Thymus pulegioides
Torilis arvensis
Torilis leptophylla
Torilis nodosa
Tragopogon orientale
Trifolium campestre
Trifolium montanum
Trifolium pratense
Trifolium repens
Trinia glauca
Trisetum flavescens
Ulmus laevis
Vaillantia muralis
Valeriana officinalis
Valerianella dentata
Veronica arvensis
Viburnum tinus
Vicia villosa
Vincetoxicum hirundinaria

Ole B. Lyshede

Istrien-deltagere 2006

Istrien – Cres – Losinj / 10 – 18 juni

	Navn	Adresse	Telefon
1	Niels Faurholdt	Solsikkevej 9, 4600 Køge	56658240
2	Bodil Faurholdt	do	do
3	Peter Wind	Grenåvej 3.1, 8410 Rønede	87914110
4	Ole B. Lyshede	Bavnestien 3, 2850 Nærum	45803470
5	Sten Moeslund		
6	Malene Fischer	do	
7	Jette Andersen	Orla Lehmannsvej 8 st. tv, 2000 Frederiksberg	38878268
8	Lene Køhler	Kærmark 29, 2650 Hvidovre	36756452
9	Peter Køhler	do	do
10	Dagmar Levisen	Prinsessegade 81.3, 1422 Kbn. K.	32577002
11	Søren Grøntved Christiansen	Frederiksborgvej 66. St, 4000 Roskilde	46350922
12	Erika Grøntved Christiansen	do	do
13	Thøger Harder	Parkvej 24, 4200 Slagelse	58500586
14	Anne Dorteia Kold- Christensen	Primulavej 18, 7800 Skive	97523279
15	Morten Kold-Christensen	do	do